

Інформаційний пакет

Код та найменування спеціальності: 014 Середня освіта (Українська мова і література)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський) рівень

Освітня програма: підготовки магістра

1. НОРМАТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва: **ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ**

Ідентифікація

Шифр: НЗК.01	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 3</i> <i>Модулів: 1</i> <i>Змістовних модулів: 3</i> <i>Загальна кількість годин: 90 год.</i> <i>Тижневих годин:</i>	Нормативна Курс: 6 Семестр: 11 Лекції: 6 Практичні заняття: Самостійна робота: 84 Вид контролю: залік

Мета курсу: формування такого практичного світогляду людини, який би щонайкраще поєднував її професійну діяльність із загальними цивілізаційними цінностями, закладеними в основу системи освіти; вчити і виховувати; максимальний розвиток людських якостей; максимальний розвиток творчого потенціалу людини.

Опис курсу

Тема 1. Філософія освіти, її роль та місце в системі філософського знання.

Актуальність «філософії освіти». Поняття «філософія освіти», предмет і завдання. Основні методологічні концепції гуманітарного знання. Структура філософії освіти.

Тема 2. Філософське розуміння сутності освіти в історичному контексті. Виховання у Первісному суспільстві. Перші школи світової цивілізації. Феномен античної філософської школи. Філософсько-педагогічні погляди Сократа, Платона, Аристотеля та Демокріта. Християнство та інститут освіти в епоху Середніх віків. Розвиток філософії освіти в епоху Відродження і Нового часу. Історична ретроспектива філософії освіти XIX ст..

Тема 3. Національні аспекти філософії освіти в Україні. Історія розвитку філософії освіти в Україні. Філософія освіти Григорія Сковороди. Освіта в Україні і світі (сучасні реалії). Концептуальні засади філософії освіти в Україні та їх впровадження в педагогічну практику. Законодавчо-нормативне забезпечення освітянської галузі в Україні.

Тема 4. Науково-філософський спосіб сприйняття дійсності. Актуальність науково-філософського способу сприйняття дійсності. Роль теорії еволюції у науково-філософському світогляді. Поняття «еволюція» у контексті науково-філософського світогляду. Поняття «буття» у контексті науково-філософського світогляду.

Тема 5. Духовні виміри людського буття. Загальнолюдські цінності. Духовність – один з інтегруючих елементів суспільства. Роль цінностей у структурі буття особистості. Світоглядні засади особистості – основа педагогічної діяльності. «Золоте правило моралі» та його вплив на розвиток філософії освіти. Біблейські заповіді – основа внутрішнього абстрактного образу особистості. Система освіти як транслятор норм і цінностей буття. Моральні максими Л. Толстого. Формування української ціннісно-нормативної моделі. Ціль і мета як відношення та передбачуваний результат.

Тема 6. Естетичний вимір філософії освіти. Проблема естетичної освіти та виховання у європейській філософській думці. Естетичне в освітньо-виховному процесі. Основні функції процесу естетичного виховання. Особливий статус мистецтва в освітньо-виховному процесі.

Тема 7. Гендерна освіта. Методологія вивчення. Співвідношення термінів: гендер, педагогіка, освіта. Гендерна педагогіка (теорія). Гендерна педагогіка в аудиторії.

Тема 8. Менеджмент навчально-виховної діяльності як предмет філософії освіти. Філософська рефлексія явища менеджменту освіти. Генеза менеджменту освіти. Природа менеджменту освіти. Сутність менеджменту освіти. Зміст менеджменту освіти. Форми менеджменту освіти. Види менеджменту освіти. Рівні менеджменту освіти. Педагогічний менеджмент як несанкціонований вплив змісту освіти на мислення і поведінку особистості. Концептуалізація управління освітою на початку XXI століття.

Тема 9. Педагогічна епістемологія. Поняття «знання» як ключове для епістемології. Походження знань, їхній спосіб існування і відтворення. Взаємні зв'язки між різними знаннями як ключові проблеми епістемології. Місце епістемології педагогічної поруч з науковою, релігійною, моральною тощо.

Тема 10. Сучасний філософсько-освітній дискурс. Вплив сучасних соціокультурних тенденцій на систему освіти. Соціокультурний контекст процесу кардинальних змін в освіті. Зasadничі принципи освітньої політики. Роль сфери освіти як безпосередньої функції відтворення суспільного організму, а саме його базових цінностей, духовних орієнтирів та стратегічних інтересів.

Завдання курсу.

Дати уяву про:

- предмет, функції курсу;
- взаємодію філософії й освіти, так як вони зумовлюють одна одну;
- головні напрями концепту «філософії освіти»;
- синергетичну модель розвитку освіти;
- людиноцентристський вимір філософії освіти;
- аксіологічні основи освіти;
- гносеологічний аспект освітнього процесу.

навчити:

- аналізувати суперечливу динамічну систему: «цілі – засоби – результати»;
- аналізувати проблемне поле філософії освіти;
- здійснювати класифікацію і відбір предметного змісту знань, які забезпечують інформаційний багаж і розвиток особистісних здібностей, а також аксіологічне змістожиттєве обґрунтування мотивацій діяльності;
- посилатися як на раціональні, так і на інтуїтивно-ірраціональні форми пізнання;
- прогнозувати проблеми й перспективи філософії освіти.

В результаті вивчення курсу студенти повинні оволодіти такими **фаховими компетентностями**: знає предмет, функції курсу; взаємодію філософії й освіти, так як вони зумовлюють одна одну; головні напрями концепту «філософії освіти»; синергетичну модель розвитку освіти; людиноцентристський вимір філософії освіти; аксіологічні основи освіти; гносеологічний аспект освітнього процесу; уміє аналізувати суперечливу динамічну систему: «цілі – засоби – результати»; аналізувати проблемне поле філософії освіти; здійснювати класифікацію і відбір предметного змісту знань, які забезпечують інформаційний багаж і розвиток особистісних здібностей, а також аксіологічне змістожиттєве обґрунтування мотивацій діяльності; посилатися як на раціональні, так і на інтуїтивно-ірраціональні форми пізнання; прогнозувати проблеми й перспективи філософії освіти.

Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу загальних компетентностей

Лектор: кандидат філософських наук, доцент Шпачинський І. Л.

Форми і методи навчання:

Лекційні та семінарські заняття з використанням традиційних методів, інтерактивних методик та комп'ютерної техніки, індивідуальна робота, самостійна робота. Загальнонаукові методи: індукція, дедукція, аналіз, синтез, аналогія, абстрагування.

Форми організації контролю знань та система оцінювання.

Підсумковий контроль, залік, здійснюється у вигляді письмової МКР. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F.

Залік: 100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.

Мова викладання: українська.

Назва: ІНОЗЕМНА МОВА (ЗА НАУКОВО-ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Ідентифікація

Шифр: НЗК.02	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів відповідних ECTS: 6	Нормативна
Модуль: 1	Курс: VI
	Семестр: I,II

<p><i>Змістовних модулів: 2</i></p> <p><i>Загальна кількість годин: 180 год.</i></p> <p><i>Тижневих годин: 4 год.</i></p>	<p>Лекції: -</p> <p>Практичні заняття: 16</p> <p>Самостійна робота: 164</p> <p>Вид контролю: екзамен</p>
---	--

Мета курсу: формування необхідної комунікативної спроможності в усній та письмовій формах в межах тематики, окресленими завданнями майбутньої наукової професійної діяльності студента.

Опис курсу

Модуль 1. Академічне писемне мовлення

Тема 1. Загальні вимоги до змісту академічного мовлення. Цілі, задачі, наукова гіпотеза, розробка проблеми, висновки.

Тема 2. Принципи дотримання відповідного стилю наукової роботи.

Тема 3. Технологія оформлення наукових писемних робіт.

Модуль 2. Читання та обговорення професійної наукової літератури

Тема 4. Вимоги до логіко-композиційної побудови професійного наукового тексту (вступ, основна частина «викладення, аргументація, оцінка загальних і окремих наукових положень» заключна частина тексту).

Тема 5. Ефективне використання лексико-граматичних засобів зв'язку між реченнями і параграфами: імпліцитні та експліцитні лексичні і граматичні засоби, що створюють когезію в тексті.

Завдання курсу:

- досягнення студентом рівнів мовної компетенції, що відповідають міжнародним стандартам, викладеним у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти

- розвиток у студентів навичок і вмінь аналізувати та узагальнювати найбільш важливі та актуальні явища англійської мови, набутих в обсязі вузівської програми бакалавра або спеціаліста в різних видах мовленнєвої діяльності.

В результаті вивчення курсу студенти повинні оволодіти такими **фаховими компетентностями**: знає концептуальні положення англійської мови, які складають основу теоретичної і практичної професійної підготовки фахівця; специфічні особливості організації і функціонування різних текстів системи англійської мови; вміє вести наукову дискусію в межах професійної тематики; застосовувати різноманітні види читання - оглядове, інформативне, глибинне читання на матеріалах оригінальної наукової інформації з фаху; перекладати усний та письмовий науковий текст з англійської мови рідною мовою; знаходити еквіваленти і аналоги слів, здійснювати перекладацькі трансформації, концептуальні зміни, збіг і розбіжності значень інтернаціональних слів «фальшиві друзі перекладача» тощо; анотувати та реферувати рідною й англійською мовою різноманітні тексти.

Статус у навчальному плані.

Нормативний курс циклу загальних компетентностей

Лектор: кандидат педагогічних наук, доцент Мироненко Т.П.

Форми і методи навчання: лекційні та семінарські заняття з використанням традиційних методів, інтерактивних методик та комп'ютерної

техніки, індивідуальна робота, самостійна робота. Загальнонаукові методи: індукція, дедукція, аналіз, синтез, аналогія, абстрагування.

Форми організації контролю знань та система оцінювання. Підсумковий контроль, залік, здійснюється у вигляді письмової МКР. Для оцінювання використовується національна чотириохвальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: A, B, C, D, E, FX, F.

Залік: 100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.

Екзамен: 60% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного контролю, що регламентується робочою програмою викладача, 40% балів студенти набирають на іспиті.

Мова викладання: англійська.

Назва: **ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ**

Ідентифікація

Шифр: НЗК.03	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 3</i>	Нормативна
<i>Модулів: 2</i>	Курс: VI
<i>Змістовних модулів: 2</i>	Семестр: I
<i>Загальна кількість годин: 90 год.</i>	Лекції: 4
<i>Тижневих годин: 2 год.</i>	Практичні заняття: 2
	Самостійна робота: 84
	Вид контролю: залік

Мета курсу: ознайомлення магістрантів із цілями та напрямками реформування вищої освіти, її структурою, системою, методологічними, психолого-педагогічними та методичними основами організації навчально-виховного процесу, науково-дослідної роботи у вищому навчальному закладі.

Опис курсу

Тема 1. Загальні основи педагогіки вищої школи. Поняття педагогіки. Мета і завдання педагогіки вищої школи. Педагогіка вищої школи як теоретична і прикладна наука. Категорії педагогіки вищої школи. Вища освіта – предмет дослідження педагогіки вищої школи. Болонський процес і освіта в Україні.

Тема 2. Дидактика вищої школи. Моделі освіти. Закономірності процесу навчання у вищому закладі освіти. Принципи і методи навчання. Зміст освіти. Форми організації навчання. Сучасні технології навчання. Контроль та облік знань, умінь, навичок студентів у вищих закладах освіти.

Тема 3. Основи методології та методики науково-дослідної діяльності. Методологія психолого-педагогічного дослідження. Принципи педагогічного дослідження. Основні вимоги до проведення педагогічного дослідження. Логіка педагогічного дослідження. Методи наукового педагогічного дослідження.

Тема 4. Організація самостійної роботи та контроль пізнавальної діяльності студентів. Сутність самостійної роботи студентів. Організація і методика контролю пізнавальної діяльності студентів.

Тема 5. Особистість студента як майбутнього фахівця з вищою освітою. Студентство як соціальна група. Типологічні особливості студентів. Права та обов'язки студентів. Ідеал спеціаліста високої кваліфікації. Студентська академічна група – центр навчально-виховної роботи. Організація студентської роботи та побуту. Трудова діяльність в університеті. Освіта дорослих.

Завдання курсу.

Дати увагу про

- розвиток освіти в Україні, концепцію освіти в Україні,
- загальну методика та принципи побудови педагогічних досліджень;
- індивідуальні особливості розвитку студентів;
- предмет і основні категорії дидактики;
- систему навчання у вищій школі;
- методи та принципи навчальної діяльності студентів;
- сутність нових інформаційних технологій навчання у вищій школі;
- організацію самостійної роботи студентів;
- контроль пізнавальної діяльності студентів;
- наукові основи виховного процесу у вищій школі;

навчити:

- організувати та аналізувати свою педагогічну діяльність;
- планувати навчальні заняття у відповідності до навчального плану і програми дисципліни;
- забезпечувати послідовність викладання матеріалу і міждисциплінарні зв'язки;
- розробляти і проводити заняття різних видів;
- аналізувати навчальну і навчально-технічну літературу і використовувати її у педагогічній практиці;
- організовувати навчальну діяльність студентів, керувати нею і оцінювати її результати.
- вибудовувати психолого-педагогічні умови успішного навчання і виховання у вищій школі.

В результаті вивчення курсу студенти повинні оволодіти такими **фаховими компетентностями**: володіє змістом та особливостями організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі; усвідомлює широкий спектр напрацьованих педагогічною наукою і практикою форм, методів, прийомів, технологій та засобів освітнього процесу; прогнозує можливості застосування різних педагогічних форм, технологій, методів, прийомів та засобів у майбутній професійній діяльності; здатний проектувати та конструювати елементи різних видів професійної діяльності викладача ВНЗ певного фаху; здатний використовувати отримані знання та вміння з педагогіки вищої школи під час педагогічної практики та у майбутній професійній діяльності.

Статус у навчальному плані.

Нормативний курс із циклу професійних компетентностей

Лектор: кандидат педагогічних наук, доцент Трибулькевич К.Г.

Форми і методи навчання: Лекційні та семінарські заняття з використанням традиційних методів, інтерактивних методик та комп'ютерної техніки, індивідуальна робота, самостійна робота.

Форми організації контролю знань та система оцінювання.

Поточний та підсумковий контроль здійснюється у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F.

Залік: 100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.

Мова викладання: українська

Назва: МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ (МОВА)

Ідентифікація

Шифр: НПК.01	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 8</i>	Нормативна
<i>Модулів: 3</i>	Курс: VI
<i>Змістовних модулів: 6</i>	Семестр: I,II
<i>Загальна кількість годин: 240 год.</i>	Лекції: 20
<i>Тижневих годин: 4 год.</i>	Практичні заняття: 18
	Лабораторні: 6
	Самостійна робота: 196
	Вид контролю: екзамен

Мета курсу: ознайомити магістрантів з основами методики організації навчального процесу з української мови у вищому навчальному закладі та набуття ними навичок володіння різними засобами та формами організації навчального процесу з української мови.

3. Опис курсу

Тема 1. Проблеми професійної підготовки студентів-філологів. Зміст, структура і технологія реалізації лінгводидактики вищої школи. Зміст і форми занять у вищій школі та спеціальних навчальних закладах. Технологія проведення занять.

Тема 2. Навчальна робота майбутнього філолога. Зміст і форми навчальної роботи. Методика організації та проведення лекційних занять.

Тема 3. Методика організації та проведення практичних та семінарських занять.

Тема 4. Інші форми навчальної діяльності: лабораторні заняття, індивідуальні завдання.

Тема 5. Організація самостійної роботи.

Тема 6. Тести у вищій школі.

Тема 7. Роль і місце викладача вищої школи в організації філологічної освіти. Посадова шкала у вищій школі (функції професорсько-викладацького складу).

Тема 8. Структура навчальних планів ВЗО.

Тема 9. Форми навчально-виховної роботи у ВЗО. Організація виховної роботи у ВЗО.

Тема 10. Особливості викладання української мови у вищих навчальних закладах в сучасних умовах: засоби, методи, форми навчання та контролю

Тема 11. Загальноєвропейські рекомендації та державні документи з проблем мовної освіти і підготовки сучасного вчителя-словесника. Загальноєвропейські рекомендації з питань мовної освіти. Концепції мовної освіти в Україні.

Тема 12. Модульна система навчання. Форми контролю навчальної роботи. Специфіка оцінювання. Рейтинг. Кредитно-трансферна система навчання.

Тема 13. Навчально-дослідна робота (конспекти, реферати, доповіді, конкурси, олімпіади).

Тема 14. Науково-дослідна робота (курсіві, дипломні, магістерські роботи, наукові роботи на конкурс, конференції).

Тема 15. Педагогічна практика.

Завдання курсу.

–Ознайомити магістрантів з теоретичними основами методики викладання української мови у вищому навчальному закладі.

–Ознайомити з типовими програмами з української мови та принципами складання на їх основі робочих програм.

–Сформувати практичні навички проведення лекційних, практичних та лабораторних занять з української мови.

–Навчити магістрантів засобам організації самостійної роботи студентів при вивченні різних курсів української мови, при написанні курсових та дипломних робіт.

–Підготувати магістрантів до проходження магістерської практики у вищому навчальному закладі.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **фаховими компетентностями**: володіє організаційно-діяльнісними вміннями, необхідними для самоаналізу, розвитку своїх творчих здібностей і підвищення кваліфікації; володіє системою знань про закономірності спілкування та способи управління індивідом і групою; вміє педагогічного спілкування; володіє основними психолого-педагогічними критеріями використання комп'ютерної техніки в освітньому процесі; знає систему закладів освіти та основ управління ними; знає основ організації дослідно-експериментальної та дослідницької роботи у сфері освіти; володіє створенням навчально-методичних матеріалів для проведення навчальних занять в установах вищої освіти з української мови; застосовує у професійній

діяльності ефективні технології навчання мови; здійснює лекційно-практичну і семінарську роботу з мови у вузі та спеціальних навчальних закладах на відповідному кваліфікаційному рівні.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс із циклу професійних компетентностей.

6. Лектор: кандидат педагогічних наук, доцент Василькова Н.І.

7. Форми і методи навчання: Лекційні та практичні заняття з використанням традиційних та інноваційних методів, упровадженням інтерактивного навчання та інноваційних технологій, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання. Поточний та підсумковий контроль здійснюється у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F.

Екзамен: 60% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного контролю, що регламентується робочою програмою викладача, 40% балів студенти набирають на іспиті.

9. Мова викладання: українська.

Назва: МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ (ЛІТЕРАТУРА)

1. Ідентифікація

Шифр: НПК.02	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 8</i> <i>Модулів: 1</i> <i>Змістовних модулів: 1</i> <i>Загальна кількість годин: 240 год.</i> <i>Тижневих годин: I семестр – 4,5 год.</i>	Нормативна Курс: VI Семестр: I-II Лекції: 36 Практичні заняття: 38 Лабораторні заняття: 8 Самостійна робота: 158 Вид контролю: екзамен

2. Мета курсу: забезпечення професійної підготовки майбутніх викладачів літературних дисциплін у вищій школі, створення умов для виконання ними своїх службових обов'язків на засадах демократизації й гуманізації української вищої школи.

3. Опис курсу.

Тема 1. Підготовка магістра (українська мова і література) до викладання літературознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах (література).

Актуальні проблеми викладання літературних дисциплін у руслі завдань, що стоять перед літературною освітою (вищі та спеціальні навчальні заклади). Наукові засади літературознавчої підготовки студента-філолога, цілісність цього процесу. Провідні складові системної літературознавчої

підготовки студента-філолога: історико-літературознавча, теоретико-літературознавча, критико-літературознавча, курс методики викладання літературу в загальноосвітній школі, педагогічна практика з літератури, курсові й дипломні роботи. Підготовка майбутнього викладача до викладання відповідних літературознавчих дисциплін. Наукова робота викладача як чинник його професійного зростання, види й форми наукової роботи викладача-філолога.

4. Завдання курсу:

- сформулювати уявлення про основні тенденції вдосконалення літературної освіти у вищій школі;
- з'ясувати специфіку основних структурних компонентів літературознавчої підготовки студента-філолога;
- визначити специфічні риси кожного з основних структурних компонентів;
- сформулювати вміння працювати з нормативними документами, що забезпечують викладання літературознавчих дисциплін у вищій школі та спеціальних навчальних закладах;
- розвивати вміння цілеспрямовано опрацьовувати наукову і науково-методичну літературу;
- сформулювати настанову на здійснення майбутнім викладачем наукової діяльності;
- дати уявлення про основні напрями професійного самовдосконалення, сформулювати потребу в ньому;
- підготувати майбутніх викладачів вищої школи до викладання відповідних літературознавчих дисциплін.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають оволодіти такими **компетентностями**:

I. Загальнопредметні:

- уміти планувати навчально-виховну роботу викладача з урахуванням сучасних тенденцій розвитку методичної науки і практики;
- знати основи літературознавчих і методичних дисциплін філологічного циклу;
- володіти психолого-педагогічними засадами організації навчально-виховного процесу у вищій школі;
- удосконалювати вміння аналізувати художні твори на основі знання теоретичних засад літературного аналізу;
- уміти методично грамотно опрацьовувати нормативні документи та науково-методичні першоджерела, сукупність яких регулює навчально-виховний процес у вищій школі;
- розвивати вміння творчо створювати та реалізувати навчальні моделі лекційних, практичних і лабораторних занять із літературознавчих і методичних дисциплін, ефективно проектувати виховну та наукову роботу;
- формувати вміння творчо застосовувати набуті знання під час проходження виробничої практики;
- уміти аналізувати педагогічний досвід колег, цілеспрямовано

підвищуючи свій освітньо-професійний рівень;

- упроваджувати ІКТ у ході навчально-практичної, наукової роботи та майбутньої професійної діяльності;

- засвоїти основні досягнення історії вітчизняної та світової філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної думки;

- уміти застосовувати досягнення національної та світової культури під час розв'язання особистих професійних та життєвих проблем;

- формувати вміння чітко й логічно висловлювати власні думки завдяки засвоєнню основ культури мислення;

- володіти етичними та правовими нормами організації навчально-виховного процесу під час навчання дисциплін філологічного циклу;

- набути вміння власної оцінки історичних процесів в Україні та за її межами у зв'язку з інтерпретацією художніх творів;

- вільно орієнтуватися у вивченому матеріалі з літературознавчих і методичних курсів;

- володіти вмінням планувати та здійснювати самостійну пошукову діяльність;

- формувати вміння наукової організації педагогічної праці;

- уміти здійснювати пошук необхідної інформації, використовуючи довідкову літературу, електронні бази даних та ІКТ.

II. Фахові:

- орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку вищої освіти в Україні, коментувати актуальні проблеми підготовки викладача;

- знати специфіку викладання літературознавчих і методичних дисциплін у вітчизняній вищій школі та їх функції у фаховій підготовці студента-філолога;

- критично оцінювати набутий досвід із позицій сучасних досягнень філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної наук;

- володіти сучасною літературознавчою, психолого-педагогічною та методичною термінологією;

- засвоїти основні напрями удосконалення літературної освіти у ВНЗ;

- знати основні структурні компоненти літературознавчої та методичної підготовки студента-філолога та специфіку їх функціонування;

- володіти специфікою проектування та реалізації лекцій, практичних і лабораторних занять, виховної роботи з літературознавчих та методичних дисциплін;

- знати особливості підготовки студентів і викладача до педагогічної практики з літератури та методички її проведення;

- засвоїти специфіку наукової діяльності викладача та шляхи її реалізації;

- володіти основами професійного самовдосконалення викладача вищої школи.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс із циклу професійної та практичної підготовки.

6. **Лектор:** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики навчання мови та літератури Мхитарян О. Д.

7. **Форми і методи навчання:** лекційні, практичні та лабораторні заняття з використанням традиційних та інноваційних методик, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. **Форми організації контролю знань та система оцінювання.** Поточний та підсумковий контроль здійснюється на основі тестування, виконання індивідуальних і групових завдань (проектування навчальних ситуацій, моделей уроків, розробка наочних матеріалів тощо), практичних, лабораторних і контрольних робіт, написання рефератів, повідомлень. Для оцінювання використовується національна чотириохвальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F.

60% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного контролю, що регламентується робочою програмою викладача, 40% балів студенти набирають у ході іспиту.

9. **Мова викладання:** українська.

Назва: **ТЕХНОЛОГІЯ АНАЛІЗУ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ**

1. Ідентифікація

Шифр: НПК.03	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 3</i> <i>Модулів: 1</i> <i>Змістовних модулів: 2</i> <i>Загальна кількість годин: 90 год.</i> <i>Тижневих годин: I семестр – 3,8 год.</i>	Нормативна Курс: II Семестр: III Лекції: 14 Практичні заняття: 16 Самостійна робота: 60 Вид контролю: залік

2. **Мета курсу:** удосконалення якості знань і вмінь слухачів курсу з проблеми навчання школярів аналізу художнього твору.

3. Опис курсу.

Тема 1. Підготовка магістра до аналізу художнього твору в умовах інноваційного навчання літератури.

Філософсько-літературознавчі засади та психолого-педагогічні передумови технологізованого навчання школярів аналізу художнього твору. Співвідношення понять методики викладання й технології навчання.

Аналіз художнього твору як методична проблема. Принципи і шляхи літературного аналізу.

Концептуальні ідеї технологізованого навчання аналізу художнього твору.

Особливості аналізу творів різного літературного роду й виду.

Методичні умови й навчальні моделі шляхів літературного аналізу: подієвого, пообразного, проблемно-тематичного і комбінованого.

4. Завдання курсу:

- визначити філософське підґрунтя ідейно-художнього аналізу;
- розкрити літературознавчі основи вивчення художнього твору в школі;

- висвітлити психолого-педагогічні передумови формування вмінь аналізувати художні твори;
- охарактеризувати методичну проблему літературного аналізу;
- пояснити теоретичну модель формування в учнів умінь аналізувати художні твори різного літературного роду й виду;
- розглянути навчальні моделі різних шляхів аналізу твору в школі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають оволодіти такими **компетенціями**:

I. Загальнопредметні:

- уміти планувати навчально-виховну роботу викладача з урахуванням сучасних тенденцій розвитку методичної науки і практики;
- знати основи літературознавчих і методичних дисциплін філологічного циклу;
- володіти психолого-педагогічними засадами організації навчально-виховного процесу у вищій школі та загальноосвітніх навчальних закладах нового типу;
- удосконалювати вміння аналізувати художні твори на основі знання теоретичних засад літературного аналізу;
- уміти методично грамотно опрацьовувати нормативні документи та науково-методичні першоджерела, сукупність яких регулює навчально-виховний процес у вищій школі та загальноосвітніх навчальних закладах нового типу;
- розвивати вміння творчо створювати та реалізувати навчальні моделі лекційних, практичних і лабораторних занять із літературознавчих і методичних дисциплін, ефективно проектувати виховну та наукову роботу;
- формувати вміння творчо застосовувати набуті знання під час проходження виробничої практики;
- уміти аналізувати педагогічний досвід колег, цілеспрямовано підвищуючи свій освітньо-професійний рівень;
- упроваджувати ІКТ у ході навчально-практичної, наукової роботи та майбутньої професійної діяльності;
- засвоїти основні досягнення історії вітчизняної та світової філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної думки;
- уміти застосовувати досягнення національної та світової культури під час розв’язання особистих професійних та життєвих проблем;
- формувати вміння чітко й логічно висловлювати власні думки завдяки засвоєнню основ культури мислення;
- володіти етичними та правовими нормами організації навчально-виховного процесу під час навчання дисциплін філологічного циклу;
- набути вміння власної оцінки історичних процесів в Україні та за її межами у зв’язку з інтерпретацією художніх творів;
- вільно орієнтуватися у вивченому матеріалі з літературознавчих і методичних курсів;
- володіти вмінням планувати та здійснювати самостійну пошукову

діяльність;

- формувати вміння наукової організації педагогічної праці;
- уміти здійснювати пошук необхідної інформації, використовуючи довідкову літературу, електронні бази даних та ІКТ.

II. Фахові:

- орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку вищої освіти в Україні, коментувати актуальні проблеми підготовки викладача;
- знати специфіку викладання літературознавчих і методичних дисциплін у вітчизняній вищій школі та їх функції у фаховій підготовці студента-філолога;
- критично оцінювати набутий досвід із позицій сучасних досягнень філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної наук;
- володіти сучасною літературознавчою, психолого-педагогічною та методичною термінологією;
- засвоїти основні напрями удосконалення літературної освіти у ВНЗ та загальноосвітніх навчальних закладах нового типу;
- знати основні структурні компоненти літературознавчої та методичної підготовки студента-філолога та специфіку їх функціонування;
- володіти специфікою проектування та реалізації лекцій, практичних і лабораторних занять, виховної роботи з літературознавчих та методичних дисциплін;
- знати особливості підготовки студентів і викладача до педагогічної практики з літератури та методичку її проведення;
- засвоїти специфіку наукової діяльності викладача та шляхи її реалізації;
- володіти основами професійного самовдосконалення викладача вищої школи та загальноосвітніх навчальних закладах нового типу.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс із циклу професійної та практичної підготовки.

6. **Лектор:** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики навчання мови та літератури Мхитарян О. Д.

7. **Форми і методи навчання:** лекційні, практичні та лабораторні заняття з використанням традиційних та інноваційних методик, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. **Форми організації контролю знань та система оцінювання.** Поточний та підсумковий контроль здійснюється на основі тестування, виконання індивідуальних і групових завдань (проектування навчальних ситуацій, моделей уроків, розробка наочних матеріалів тощо), практичних, лабораторних і контрольних робіт, написання рефератів, повідомлень. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: A, B, C, D, E, FX, F.

100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.

9. **Мова викладання:** українська.

Назва: ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ

1.Ідентифікація

Шифр: НПК.04	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 3</i> <i>Модулів: 1</i> <i>Змістовних модулів: 2</i> <i>Загальна кількість годин: 90 год.</i>	Нормативна Курс: 1 Семестр: I, II Лекції: 12 год. Практичні заняття: 8 год. Самостійна робота: 70 год. Вид контролю: залік

2. Мета – поглиблене вивчення на діахронно-синхронному рівні методологічних і теоретичних аспектів літературознавчої науки, теоретичної та історичної поетики; аналіз методів и методик сучасної науки, що використовуються у процесі дослідження тексту; підготовка до науково-дослідної та науково-педагогічної діяльності в системі вищої професійної освіти.

3. Опис курсу:

Тема 1-2. Художній текст і художній твір.

Проблема тексту, контексту, метатексту. Художня структура, сюжет і мотив. Символ, міф і художнє слово. Міф і ритуал. Літературний міф і міф у літературі. Проблема інтертекстуальності і поняття внутрішніх контактних зв'язків. Взаємодія літератури й мистецтва. Інтермедіальність у просторі літератури. Інтернет і література.

Тема 3. Автор літературного твору.

Проблема автора в теоретико-літературному рецептивному полі. Проблема автора і форми його вираження в художньому творі. Автор у координатах парадигмальних категорій постмодернізму. Психологія літературної творчості.

Тема 4-6 Генологія і морфологія літератури. Функціонуванні літератури.

Міжродові форми в літературі. Проблема жанру та жанрових дифузій. Елітарна і масова література. Сильові форми літератури (модерністські, авангардні, постмодерністські).

Тема 7. Методологія літературознавства ХІХ–ХХ століття: український і зарубіжний досвід.

Міфологічна школа. Літературна компаративістика. Біографічний метод. Культурно-історична школа. Психоаналіз. Екзистенціалізм. Теорія формального методу

Тема 8-10. Наукова парадигма сучасного літературознавства.

Структуралізм та еволюція структурного підходу. Постструктуралізм. Деконструктивізм. Наукова парадигма літературознавчої семіотики. Рецептивна естетика. Фемінізм. Герменевтика. Неоміфопоетика. Феноменологія. Наратологія. Проблема інтертекстуальності. Постколоніальна критика.

Тема 11-12. Аналіз художнього тексту: методологічні прийоми та інструментарій.

Принципи аналізу художнього тексту. Проблема інтерпретації літературного твору: 1) каузальне пояснення; 2) генетичне пояснення; 3) телеологічне пояснення. Мотив і аналіз мотиву на сучасному етапі. Герменевтичні методи аналізу художнього твору. Структуральна поетика. Міфопоетика і неоміфопоетика: сучасна практика. Інтертекстуальний підхід до тексту. Інтермедіальний аналіз. Мікросемантичний аналіз тексту. Неофройдизм і деконструкція.

4. Завдання курсу:

- сформувати цілісне уявлення про закономірності розвитку науки про літературу, її апарат і базові методики;
- сформувати вміння теоретично узагальнювати явища літератури і фольклору, художньої мови в їх взаємодії з системою культури на синхронно-діахронному рівні;
- сформувати вміння кваліфікованої інтерпретації (з використанням сучасних методик і методологій) різних типів текстів, у тому числі розкриття їхнього змісту і зв'язків з епохою; системного аналізу мовного й літературного матеріалу для забезпечення викладання та популяризації філологічних знань;
- поглибити професійне володіння технікою літературознавчих досліджень, уміння самостійно будувати теоретичне дослідження, оформлювати його результати у вигляді наукових статей і завершеної наукової кваліфікаційної роботи;
- поглибити навички проведення навчальних занять із літератури в загальноосвітніх закладах та практичних занять з літературознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти відповідними **компетентностями**:

- уміння використовувати сучасний категоріально-термінологічний апарат літературознавства;
- уміння використовувати синхронічний і діахронічний підходи до аналізу явищ літератури і мистецтва, художніх мов історичних епох, жанрів, художніх напрямів;
- здатність демонструвати знання сучасної наукової парадигми в галузі літературознавства і динаміки її розвитку, системи методологічних принципів і методичних прийомів літературознавчого дослідження;
- здібність до самостійного критичного аналізу та використання теоретичних і практичних знань у сфері теорії літератури для власних наукових досліджень;
- володіння навичками самостійного дослідження художньої мови (мови художніх епох, напрямів, течій, видів і жанрів літератури, індивідуальні художні мови) в її теоретичному і практичному, синхронічному й

- діахронічному аспектах, основних видів естетичної комунікації з формулюванням аргументованих висновків;
- готовність до планування і проведення публічних виступів із застосуванням навичок ораторського мистецтва;
  - вміння використовувати здобуті знання під час проведення прес-конференцій, «круглих столів», «літературних віталень», презентацій книг, під час супроводу наукових конференцій і дискусій в галузі теорії літератури тощо;
  - здібність до редагування, реферування та систематизації всіх типів текстів наукового стилю і текстів, пов'язаних з науково-педагогічною діяльністю;
  - творчо застосовувати набуті знання під час проходження педагогічної практики.

5. Статус у навчальному плані: нормативний курс із циклу професійних компетентностей.

6. Лектор: доктор філологічних наук, професор О. С. Філатова.

7. Форми і методи навчання: Лекційні та практичні заняття з використанням традиційних та інноваційних методів, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання. Поточний та підсумковий контроль здійснюється у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F.

Для заліку – 100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.

Для іспиту – 60% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного контролю, що регламентується робочою програмою викладача, 40% балів студенти набирають на іспиті.

9. Мова викладання: українська.

II. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва: **РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА**

1. Ідентифікація

ВПК.01	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 3</i>	Вибіркова
<i>Модулів: 1</i>	Курс: 2
<i>Змістовних модулів: 2</i>	Семестр: IV
	Лекції: 16 год.

Загальна кількість годин: 90 год. Тижневих годин: IV семестр – 4 год.	Практичні заняття: 14 год. Самостійна робота: 60 год. Вид контролю: залік
--	---

2. Мета курсу: засвоєння основних теоретичних проблем, зокрема етапів становлення і розвитку вітчизняної науки про літературу, літературознавчих методів XIX-XX ст., осмислення закономірностей літературного процесу; аналіз методів и методик української літературознавчої науки, що використовуються у процесі дослідження тексту.

3. Опис курсу:

Тема 1-2. Історія українського літературознавства (від давнього періоду до кінця XIX століття).

Предмет літературознавства. Особливості розвитку українського літературознавства, його зв'язок зі світовою наукою про літературу. Періодизація. Становлення науки про літературу. Латиномовні українські поетики. Період нової літератури. Формування історичної школи. Наука про літературу в епоху реалізму.

Тема 3-4. Історія українського літературознавства періоду модернізму.

Ситуація в українській науці про літературу на початку XX ст. Дискусія про нові шляхи літератури. Критична діяльність авторів з оточення "Молодої музи. Естетичні позиції літературних критиків з "Української хати". Ситуація в літературознавстві 20-30- рр. Літературна дискусія 1925–1928 рр.

Тема 5-6. Українське літературознавство XX століття.

Монополія марксистського літературознавства і теоретичне обґрунтування соцреалізму. Українське літературознавство 50-60-х рр. Рух шістдесятництва в літературній критиці. Останні кроки "застійного" літературознавства. Суперечності розвитку літературознавства в умовах "перебудови". Зарубіжне та материкове літературознавство України XX ст.

Тема 7-8. Дискурс сучасного українського літературознавства.

Осмислення уроків минулого і сучасні "канонізації". Спроби постмодерного погляду на літературу у дослідженнях Р. Гром'яка, М. Ільницького та ін. Дискусія українського модернізму в роботах Т.Гундорової і С.Павличко. Феміністичні студії (О.Забужко, Н.Зборовська, В.Агеєва та ін.). Компаративістичні дослідження Д. Наливайка та ін. "Неоміфологізм" у художньому та науковому мисленні (А.Нямцу, В.Нарівська, В.Пахаренко).

4. Завдання курсу:

– сформувати вміння самостійно досліджувати, теоретично узагальнювати явища літератури і фольклору, художньої мови в їх взаємодії з системою культури на синхронному, діахронному та соціокультурному рівні;

– сформувати вміння кваліфікованого аналізу з використанням сучасних методик і методологій результатів наукових досліджень у галузі теорії літератури;

– поглибити професійне володіння технікою літературознавчих досліджень, уміння самостійно будувати теоретичне дослідження,

оформлювати його результати у вигляді наукових статей і завершеної науково кваліфікаційної роботи;

- поглибити навички критично аналізувати та застосовувати теоретичні й практичні знання у сфері теорії літератури для власних наукових досліджень;

- пов'язати вивчення корінних питань теорії літератури з практичною роботою майбутніх викладачів мови і літератури, критиків і літературознавців;

- сприяти всебічному розвитку, активному становленню й самореалізації особистості майбутнього фахівця.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти відповідними **компетентностями**:

- володіти вмінням характеризувати основні поняття і проблеми українського літературознавства, вести дискусію з його ключових питань;

- самостійно осмислювати літературу з урахуванням актуальних тенденцій її розвитку;

- визначати методологічні пріоритети українського літературознавства;

- здійснювати типологічні зв'язки між літературними явищами і фактами;

- застосовувати на практиці знання аналізу художнього твору;

- застосовувати теоретичні й практичні знання у сфері теорії літератури для власних наукових досліджень;

- працювати з довідковими джерелами, базами даних різного типу, здійснювати загальнонауковий пошук, аналіз першоджерел, метааналіз інформації.

5. Статус у навчальному плані: вибіркові навчальні дисципліни за вибором ВНЗ.

6. Лектор: доктор філологічних наук, професор О. С. Філатова.

7. Форми і методи навчання: Лекційні та практичні заняття з використанням традиційних та інноваційних методів, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання. Поточний та підсумковий контроль здійснюється у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F.

Для заліку – 100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.

9. Мова викладання: українська.

Назва: **ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЯ**

2. Ідентифікація

Шифр: ВПК.02

Характеристика навчального курсу

<p><i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 3</i></p> <p><i>Модулів: 1</i></p> <p><i>Змістовних модулів: 1</i></p> <p><i>Загальна кількість годин: 90 год.</i></p> <p><i>Тижневих годин: III с. – 3 г.</i></p>	<p>Вибірковий</p> <p>Курс: VII</p> <p>Семестр: III</p> <p>Лекції: 14 год.</p> <p>Практичні заняття: 16 год.</p> <p>Самостійна робота: 60 год.</p> <p>Вид контролю: залік</p>
---	---

2. Мета курсу: опис культурної семантики мовних знаків (номінативного інвентарю і культурних, фольклорних текстів) в їхньому синхронічному або діахронічному вимірах.

3. Опис курсу.

Модуль 1. Теоретичні основи лінгвокультурології.

Тема 1. Культурологія як наука про культуру.

Тема 2. Сучасна наукова парадигма і місце в ній лінгвокультурології. Поняття про лінгвокультурологію. Мета, завдання, об'єкт, предмет, методи вивчення лінгвокультурології.

Тема 3. Статус лінгвокультурології серед лінгвістичних і нелінгвістичних дисциплін.

Тема 4. Проблеми взаємодії мови і культури. Лінгвокультурний аналіз мовних сутностей.

Тема 5. Мовна картина світу. Різновиди мовної картини світу.

Тема 6. Конструктивна роль мови у формуванні духовної культури.

Тема 7. Поняття мовної особистості. Основні компоненти мовної особистості. Буття людини в культурі та мові.

Тема 8. Відображення опозиції «чоловічий — жіночий» в культурі та мові.

Тема 9. Образ людини в міфології, фольклорі, фразеології.

Тема 10. Людина в дзеркалі порівняння: лінгвокультурний аспект.

4. Завдання курсу: усвідомлення суті лінгвокультурологічних понять «лінгвокультурема», «концептосфера», «дискурси культури», «культурна семантика певних мовних знаків» тощо та їхня систематизація; роль культури у виформуванні мовних концептів; приналежність «культурних смислів» до того чи іншого мовного знака; усвідомлення «культурних смислів» носіями мови і їхній вплив на мовленнєві стратегії; існування в реальності культурно-мовної компетенції носія мови, на підставі якої втілюються в текстах та розпізнаються носіями мови культурні смисли.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями:**

I. Загальнопредметні:

- знання сучасної наукової парадигми і уявлення про динаміку її розвитку в галузі філології;
- знання системи методологічних принципів і методичних прийомів філологічного дослідження;
- знання теорії й історії мовознавства, комунікативної та когнітивної лінгвістики, психо- і соціолінгвістики як теоретичної бази дослідницької і прикладної діяльності в галузі вітчизняного мовознавства;
- уміння критично оцінювати отриману наукову інформацію;

- уміння вести наукову дискусію й володіння навичками публічного виступу із застосуванням законів риторики;
- володіння методами і прийомами аналізу та інтерпретації різних типів і видів текстів.

II. Фахові:

- знання категоріального апарату;
- визначення способів та засобів репрезентації в східнослов'янських мовах об'єктів культури, аналіз закономірностей відображення в семантиці мовних одиниць ціннісно-сміслових категорій культури;
- здійснення порівняльного аналізу знакового, зокрема вербального, представлення культурних констант народів у синхронії та діяхронії;
- уміння використовувати набутті знання в практичній діяльності для виконання різних видів задач.

5. Статус у навчальному плані. Вибірковий курс із циклу професійних компетентностей.

6. Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри А.А.Зинякова.

7. Форми і методи навчання: інформаційний (консультація, самостійна робота), пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний (практичні вправи аналітичного змісту, самостійна робота), частково-пошуковий, дослідницький (індивідуальна робота: реферат, творче завдання).

8. Поточний та підсумковий контроль здійснюється у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F. До заліку 100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.

9. Мова викладання: українська.

Назва: **КОНТЕКСТНЕ ВИВЧЕННЯ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ**

1. Ідентифікація

Шифр: ВПК.03	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 3 кредити</i>	Нормативна
<i>Модулів: 1</i>	Курс: VII
<i>Змістовних модулів: 2</i>	Семестр: I
<i>Загальна кількість годин: 90 год.</i>	Лекції: 16
<i>Тижневих годин: I семестр – 4,5 год.</i>	Практичні заняття: 14
	Самостійна робота: 60

2. Мета вивчення курсу «Контекстне вивчення художнього твору» - всебічна підготовка магістрів до здійснення ними ефективного контекстного вивчення художнього твору у вищих та спеціальних навчальних закладах, що є створенням умов для виконання ним своїх професійних обов'язків на засадах демократизації й гуманізації української вищої й загальноосвітньої школи.

3. Опис курсу.

Тема 1. Контекст та його види. Контекст як семантичне поле. Виникнення та існування художнього твору. Види контексту. Контекст та фонові знання.

Тема 2. Біографічний контекст. Чинники, що зумовили існування біографічного контексту. Біографія та творчість. Контексті засади.

Тема 3. Літературознавчий контекст. Історико-літературознавчий, теоретико-літературознавчий та критико-літературознавчий підвиди контексту.

Тема 4. Культурологічний контекст. Культура у житті людства – культура як чинник формування особистості письменника та створення творів. Культурні зв'язки.

Тема 5. Особистісно-значущий вид контексту. Формування мотивації. Шляхи формування мотивації.

Тема 6. Особистісно-значущий вид контексту. Методи та прийоми навчання, їхнє сполучення.

Тема 7. Сполучення видів контексту. Взаємозв'язок видів контексту як чинник ефективної літературної освіти.

4. Завдання курсу:

- забезпечити засвоєння сутності поняття «контекстний підхід» у вищій і загальноосвітній школі;
- з'ясувати специфіку принципу контекстного вивчення художнього твору, визначити провідні шляхи його реалізації в процесі літературної освіти;
- визначити провідні види контексту, сукупність яких обумовлює виникнення художнього твору, дати їхню характеристику;
- визначити специфіку контекстного вивчення творів російської та зарубіжної літератури;
- визначити специфіку контекстного вивчення художніх творів у загальноосвітній школі (основна й старша школа), у вищій школі;
- навчити здійснювати контекстне вивчення епічних, ліричних і драматичних творів на підставі урахування їхньої родової специфіки;

- сформувати вміння контекстного вивчення художніх творів різних жанрів відповідно до завдань літературної освіти у вищих і загальноосвітніх навчальних закладах;
- підготувати майбутніх викладачів до ефективного викладання російської й зарубіжної літератури.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають оволодіти такими **компетенностями**:

I. Загальнопредметні:

- специфічні риси контекстного підходу до навчання у вищій й загальноосвітній школі;
- специфіку принципу контекстного вивчення художнього твору й провідні шляхи реалізації цього принципу у навчально-виховному процесі вищої та загальноосвітньої школи;
- логіку визначення основних видів контексту, специфіку їхнього застосування під час вивчення художнього твору;
- специфічні риси контекстного твору російської та зарубіжної літератури;
- провідні закономірності контекстного вивчення художнього твору в загальноосвітній (основна й старша) школі, у вищій школі;
- вплив родової специфіки епічних, ліричних і драматичних творів на здійснення їхнього контекстного вивчення;
- основні закономірності побудови процесу контекстного вивчення художнього твору у межах навчально-виховного процесу загальноосвітньої та вищої школи.

II Фахові:

- визначати відповідні види контексту, з'ясовувати їхню роль під час вивчення художніх творів різних жанрів у загальноосвітній (основна й старша) і вищій школі;
- аналізувати програмні документи, реалізовувати їхні положення у процесі контекстного вивчення художнього твору;
- добирати відповідні матеріали, що належать до біографічного, літературознавчого, культурологічного, особистісно-значущого видів контексту залежно від естетичної своєрідності виучуваного твору;
- створювати конспекти уроків із вивчення окремих тем шкільного курсу російської та зарубіжної літератури.

5. Статус у навчальному плані.

Нормативний курс із циклу професійної та практичної підготовки.

6. Лектор: доктор педагогічних наук, професор кафедри методики навчання мови та літератури Гладішев В.В.

7. Форми і методи навчання: лекційні, практичні та лабораторні заняття з використанням традиційних та інноваційних методик, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання. Поточний та підсумковий контроль здійснюється на основі тестування, виконання індивідуальних і групових завдань (проектування навчальних ситуацій, моделей уроків, розробка наочних матеріалів тощо), практичних, лабораторних і контрольних робіт, написання рефератів, повідомлень. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F. 60% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного контролю, що регламентується робочою програмою викладача, 40% балів студенти набирають у ході іспиту.

9. Мова викладання: українська.

Назва: ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

1. Ідентифікація

Шифр: ВПК.04	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 4</i> <i>Модулів: 1</i> <i>Змістовних модулів: 1</i> <i>Загальна кількість годин: 120 год.</i> <i>Тижневих годин: II семестр – 2 год.</i>	Варіативна (дисципліна за вибором навчального закладу) Курс: I (VI) Семестр: II Лекції: 16 Практичні заняття: 14 Самостійна робота: 90 Вид контролю: залік

2. Мета курсу: удосконалення якості знань і вмінь слухачів курсу з проблеми організації та проведення науково-педагогічного експерименту під час виконання професійних обов'язків учителя української мови та літератури.

3. Опис курсу.

Тема 1. Підготовка магістра до експериментального дослідження в умовах навчання учнів української мови та літератури.

Методологічні засади організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання учнів української мови та літератури. Значення наукового пошуку в педагогічному експерименті.

Тема 2. Класифікації методів наукового дослідження. Характеристика основних методів педагогічного дослідження. Теоретичні методи науково-педагогічного експерименту: аналіз і синтез, індукція та дедукція, аналогія, абстрагування, конкретизація, моделювання, ідеалізація, формалізація,

узагальнення, мислений експеримент. Методи емпіричного рівня експериментального дослідження: педагогічне спостереження, порівняння, педагогічний експеримент, метод рейтингу, тестування, вивчення, аналіз та узагальнення педагогічного досвіду, науково-педагогічна експедиція, вивчення інформаційних джерел і проблем дослідження. Порівняльно-історичні методи педагогічного дослідження. Соціологічні методи педагогічного експерименту: анкетування, метод дослідної бесіди, інтерв'ю, соціометрія, метод експертних оцінок, педагогічний консиліум. Методи математичної статистики в педагогічних дослідженнях: розрахунок середньої арифметичної величини, розрахунок середнього квадратичного відхилення, розрахунок середньої похибки середнього арифметичного, розрахунок середньої похибки різниці, статистична перевірка гіпотез, педагогічна технологія оцінювання ефективності нових методів навчання та виховання за допомогою непараметричних критеріїв. Методи зведення й обробки результатів експериментальних досліджень: ранжування, групування, таблиці, графічний метод.

Тема 3. Характеристика методик проведення педагогічного експерименту. Методика проведення порівняльного педагогічного експерименту. Методика вивчення інформаційних джерел проблем дослідження. Методика проведення педагогічного спостереження. Методика проведення соціометричного опитування. Методика проведення експертної оцінки. Методика вивчення та узагальнення педагогічного досвіду. Методика проведення статистичного дослідження педагогічних проблем. Методика проведення математичного дослідження педагогічних явищ. Методика порівняння дисперсій нормально розподілених сукупностей під час дослідження педагогічних ознак для випадків двох вибірок великого й малого об'ємів та більше двох вибірок. Методика розрахунку валідності і надійності анкет. Методика проведення порівняльного педагогічного експерименту. Технологія вивчення вчителем рівнів сформованості творчої особистості учня і творчих можливостей колективу. Структурно-компонентний метод оцінювання сформованості творчої особистості учня. Методика експериментального дослідження взаємодії методів навчання на уроці.

Тема 4. Методика проведення констатувального експерименту вчителем-словесником. Методика проведення формувального експерименту в процесі навчання учнів української мови та літератури.

Тема 5. Специфіка діагностики мовно-літературної навченості учнів у ході експериментальної роботи фахівця-словесника.

Тема 6. Критерії та показники оцінки ефективності результатів експериментального дослідження в царині засвоєння учнями курсів української мови та літератури.

4. Завдання курсу:

- розкрити методологічні засади організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання учнів української мови та літератури;

- визначити актуальні методи організації та здійснення педагогічного експерименту під час вивчення учнями курсів української мови та літератури;
- висвітлити теоретичне підґрунтя методики організації та проведення експериментального педагогічного дослідження вчителем-словесником;
- охарактеризувати методики проведення констатувального та формувального педагогічного експериментів у царині шкільного вивчення української мови та літератури;
- пояснити специфіку діагностики мовно-літературної навченості учнів у ході експериментальної роботи;
- розглянути критерії та показники оцінки ефективності результатів експериментальної роботи фахівця-словесника.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають оволодіти такими **компетентностями**:

I. Загальнопредметні:

- уміти планувати та реалізувати експериментальну роботу вчителя-словесника з урахуванням сучасних тенденцій розвитку методичної науки і практики;
- знати основи мовознавчих, літературознавчих і методичних дисциплін філологічного циклу;
- володіти психолого-педагогічними засадами організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання учнів української мови та літератури;
- удосконалювати вміння аналізувати художні твори на основі знання теоретичних засад літературного аналізу;
- уміти методично грамотно опрацьовувати нормативні документи та науково-методичні першоджерела, сукупність яких регулює навчально-виховний процес у вищій школі;
- розвивати вміння творчо створювати та реалізувати навчальні моделі лекційних, практичних і лабораторних занять із літературознавчих і методичних дисциплін, ефективно проектувати виховну та наукову роботу;
- формувати вміння творчо застосовувати набуті знання під час проходження виробничої практики;
- уміти аналізувати педагогічний досвід колег, цілеспрямовано підвищуючи свій освітньо-професійний рівень;
- упроваджувати ІКТ у ході навчально-практичної, наукової роботи та майбутньої професійної діяльності;
- засвоїти основні досягнення історії вітчизняної та світової філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної думки;
- уміти застосовувати досягнення національної та світової культури під час розв'язання особистих професійних та життєвих проблем;
- формувати вміння чітко й логічно висловлювати власні думки завдяки засвоєнню основ культури мислення;
- володіти етичними та правовими нормами організації навчально-виховного процесу під час навчання дисциплін філологічного циклу;

- набути вміння власної оцінки історичних процесів в Україні та за її межами у зв'язку з інтерпретацією художніх творів;
- вільно орієнтуватися у вивченому матеріалі з літературознавчих і методичних курсів;
- володіти вмінням планувати та здійснювати самостійну пошукову діяльність;
- формувати вміння наукової організації педагогічної праці;
- уміти здійснювати пошук необхідної інформації, використовуючи довідкову літературу, електронні бази даних та ІКТ.

II. Фахові:

- орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку освіти в Україні, коментувати актуальні проблеми підготовки викладача;
- знати специфіку викладання літературознавчих і методичних дисциплін у вітчизняній вищій школі та їх функції у фаховій підготовці студента-філолога;
- критично оцінювати набутий досвід із позицій сучасних досягнень філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної наук;
- володіти сучасною літературознавчою, психолого-педагогічною та методичною термінологією;
- засвоїти основні напрями удосконалення літературної освіти у ВНЗ;
- знати основні структурні компоненти літературознавчої та методичної підготовки студента-філолога та специфіку їх функціонування;
- володіти специфікою проектування та реалізації лекцій, практичних і лабораторних занять, виховної роботи з літературознавчих та методичних дисциплін;
- знати особливості підготовки студентів і викладача до педагогічної практики з літератури та методик її проведення;
- засвоїти специфіку наукової діяльності викладача та шляхи її реалізації;
- володіти основами професійного самовдосконалення викладача вищої школи.

5. Статус у навчальному плані.

Дисципліна за вибором навчального закладу.

6. Лектор: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики навчання мови та літератури Мхитарян О. Д.

7. Форми і методи навчання: лекційні, практичні та лабораторні заняття з використанням традиційних та інноваційних методик, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання. Поточний та підсумковий контроль здійснюється на основі тестування, виконання індивідуальних і групових завдань (проектування навчальних ситуацій, моделей уроків, розробка наочних матеріалів тощо), практичних, лабораторних і контрольних робіт, написання рефератів, повідомлень. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F. 100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і

підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.
9. **Мова викладання:** українська.

Назва: **ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

1. Ідентифікація

Шифр: ВПК.05	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 3</i> <i>Модулів: 1</i> <i>Змістовних модулів: 2</i> <i>Загальна кількість годин: 90 год.</i> <i>Тижневих годин: III семестр – 3,8 год.</i>	Варіативна (дисципліна за вибором навчального закладу) Курс: II (VII) Семестр: III Лекції: 16 Практичні заняття: 14 Самостійна робота: 60 Вид контролю: екзамен

2. **Мета курсу:** забезпечення професійної підготовки майбутніх учителів завдяки досягненню генези предметної дидактики та усвідомленню закономірностей її розвитку.

3. Опис курсу.

Тема 1. Підготовка магістра української мови і літератури до фахової роботи в загальноосвітній школі.

Зміст модуля складають відомості про філософські та психолого-педагогічні засади, що визначають вектор методичного розвитку в предметній площині, знання з історії зародження, становлення і подальшого формування методики навчання української літератури в різні періоди національно-культурного розвитку.

Особлива увага приділяється змісту, формам і спрямованості літературної освіти в національній школі, тенденціям розвитку методичної науки на сучасному етапі історичного та культурного становлення українського суспільства на засадах демократизації та гуманізму. Висвітлюються методичні концепції видатних учених і культурних діячів, простежується наступність їхнього предметного мислення, внаслідок чого формуються вмотивовані погляди на закономірності розвитку методичної науки та її практичної реалізації в шкільному середовищі.

Наголос робиться на особистісно орієнтованому навчанню і вихованню засобами літератури в умовах здійснення компетентнісного підходу до реалізації літературної освіти в українській школі, яка потребує нового вчителя.

4. Завдання курсу:

- сформулювати уявлення про основні тенденції вдосконалення літературної освіти у вищій школі;
- з'ясувати філософсько-педагогічні та психологічні засади, що визначають зміст і спрямованість методичної науки;

- осягнути історичний процес розвитку методики навчання літератури в українській школі, його періодизацію;
- визначити засадничі ідеї становлення методичної думки в умовах відсутності української школи;
- усвідомити проблеми і здобутки предметної науки ХХ ст.;
- пояснити основні тенденції розвитку національної школи та літературної освіти в ній;
- сформувати вміння критично оцінювати фахові першоджерела, самостійно визначати тенденційність їхніх положень і висновків;
- розвивати вміння цілеспрямовано опрацьовувати наукову і науково-методичну літературу;
- сформувати настанову на здійснення майбутнім викладачем наукової діяльності;
- дати уявлення про основні напрями професійного самовдосконалення, сформувати потребу в ньому.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають оволодіти такими **компетентностями**:

I. Загальнопредметні:

- засвоїти основні досягнення історії вітчизняної та світової філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної думки;
- уміти методично грамотно опрацьовувати нормативні документи та науково-методичні першоджерела, що визначають зміст і форми навчально-виховного процесу в школі;
- розвивати вміння творчо створювати та реалізувати інноваційні навчальні моделі, проектувати ефективну виховну та наукову роботу;
- уміти застосовувати досягнення національної та світової культури під час розв'язання професійних та життєвих проблем;
- удосконалювати вміння чітко й логічно висловлювати власні думки завдяки засвоєнню основ культури мислення;
- набути вміння власної оцінки історичних процесів в Україні та за її межами у зв'язку з розвитком методичної науки;
- володіти вмінням планувати та здійснювати самостійну пошукову діяльність; формувати вміння наукової організації педагогічної праці;
- уміти здійснювати пошук необхідної інформації, використовуючи довідкову літературу, електронні бази даних та ІКТ;
- упроваджувати ІКТ у ході навчально-практичної, наукової роботи та майбутньої професійної діяльності;
- уміти аналізувати педагогічний досвід колег, цілеспрямовано підвищуючи свій освітньо-професійний рівень.

II. Фахові:

- орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку вищої освіти в Україні, коментувати актуальні проблеми підготовки викладача;
- знати основні тенденції розвитку методики навчання української літератури на сучасному етапі;
- володіти наскрізними знаннями про умови і напрями розвитку методичної

думки в Україні загалом;

- усвідомити генезу предметної методичної науки;
- уміти проводити навчально-виховну роботу з урахуванням сучасних тенденцій розвитку методичної науки і практики;
- удосконалювати способи наукової діяльності та шляхи її реалізації у навчально-виховний процес.

5. Статус у навчальному плані.

Дисципліна за вибором навчального закладу.

6. Лектор: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики навчання мови та літератури Мхитарян О. Д.

7. Форми і методи навчання: лекційні, практичні та лабораторні заняття з використанням традиційних та інноваційних методик, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання. Поточний та підсумковий контроль здійснюється на основі тестування, виконання індивідуальних і групових завдань (проектування навчальних ситуацій, моделей уроків, розробка наочних матеріалів тощо), практичних, лабораторних і контрольних робіт, написання рефератів, повідомлень. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F. 60% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного контролю, що регламентується робочою програмою викладача, 40% балів студенти набирають у ході іспиту.

9. Мова викладання: українська.

**Назва: ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ
(МОВА, ЛІТЕРАТУРА)**

1. Ідентифікація

Шифр: ВПК.06	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 5</i>	Варіативна (дисципліна за вибором навчального закладу)
<i>Модулів: 1</i>	Курс: I (VI)
<i>Змістовних модулів: 1</i>	Семестр: II
<i>Загальна кількість годин: 150 год.</i>	Лекції: 20
<i>Тижневих годин: I семестр – 4,5 год.</i>	Практичні заняття: 22
	Лабораторні заняття: 8
	Самостійна робота: 100
	Вид контролю: екзамен

2. Мета курсу: удосконалення якості знань і вмінь слухачів курсу з проблеми технологізації навчального процесу на уроках мови та літератури.

3. Опис курсу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 (ЛІТЕРАТУРА)

Тема 1. Підготовка магістра до технологізованого навчання мови та

літератури.

Теоретичні засади сучасних педагогічних технологій.

Філософсько-літературознавчі засади та психолого-педагогічні передумови технологізованого вивчення художнього твору. Співвідношення понять методики викладання й технології навчання.

Технологізація навчання літератури як методична проблема. Сучасні технології філологічної освіти.

Концептуальні ідеї технологізованого вивчення художнього твору. Особливості вивчення творів різного літературного роду й виду в умовах технологізованого навчання літератури.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 (МОВА)

Тема 1. Технологічний підхід в освіті. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти. Педагогічна інноватика в структурі наукового знання. Інноваційні процеси в системі освіти. Готовність педагога до інноваційної професійної діяльності.

Тема 2. Педагогічна технологія як наука про майстерність. Сутність та основні ознаки педагогічної технології. Історія становлення педагогічних технологій. Класифікація педагогічних технологій.

Тема 3. Загальна характеристика загальнопедагогічних, предметних та галузевих, модульних і локальних педагогічних технологій. Технологія розвивального навчання. Технологія групової діяльності. Проектна технологія. Інформаційні технології.

Тема 4. Технологія сучасного уроку мови та її складові. Системний підхід у навчанні мови. Інтерактивне навчання мови як сукупність технологій. Інтерактивні методи навчання мови. Характеристика основних технологій у навчанні української мови.

Тема 5. Особистісно орієнтована освіта і технології. Особистісний підхід у дидактиці та історія його виникнення. Концептуальні положення, мета і завдання особистісно орієнтованого навчання мови. Особистісно орієнтовані технології на уроках української мови та їх характеристика.

Тема 6. Інтегрована технологія в навчанні української мови. Міжпредметні зв'язки з української мови та їх типи. Типи інтегрованих уроків з української мови.

Тема 7. Проектна технологія в навчанні української мови. Організаційні умови реалізації навчально-виховних проектів. Типи навчальних проектів. Технологія навчання мови як дослідження. Технологія організації групової діяльності. Особливості і функції групової діяльності на уроках мови. Методика організації роботи в групах.

Тема 8. Інформаційні технології в мовній освіті. Основи інформаційної культури учнів та вчителів. Основні типи комп'ютерних навчальних програм з української мови. Перспективи впровадження інформаційних технологій у сучасній мовній освіті. Дистанційна освіта в лінгводидактиці.

4. Завдання курсу.

- визначити філософське підґрунтя сучасних технологій навчання мови та літератури;

- розкрити літературознавчі основи шкільного вивчення художнього твору в умовах технологізованого навчання;
- висвітлити психолого-педагогічні передумови формування мовних та читацьких умінь учнів у процесі технологізованого вивчення предмета;
  - схарактеризувати методичну проблему технологізації мовно-літературної освіти;
  - пояснити теоретичні моделі формування в учнів мовних та читацьких умінь під час технологізованого вивчення мови та літератури;
  - розглянути навчальні моделі різних технологій вивчення художнього твору в загальноосвітній школі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають оволодіти такими **компетентностями**:

I. Загальнопредметні:

- уміння планувати навчально-виховну роботу викладача з урахуванням сучасних тенденцій розвитку методичної науки і практики;
- знання основ мовознавчих, літературознавчих і методичних дисциплін філологічного циклу;
- володіння психолого-педагогічними засадами організації навчально-виховного процесу у вищій школі та загальноосвітніх навчальних закладах нового типу;
- уміння аналізувати художні твори на основі знання теоретичних засад мовного та літературного аналізу;
- уміння методично грамотно опрацьовувати нормативні документи та науково-методичні першоджерела, сукупність яких регулює навчально-виховний процес у вищій школі та загальноосвітніх навчальних закладах нового типу;
- прагнення творчо створювати та реалізувати навчальні моделі лекційних, практичних і лабораторних занять із літературознавчих, мовознавчих і методичних дисциплін, ефективно проектувати виховну та наукову роботу;
- сформовані вміння творчо застосовувати набуті знання під час проходження виробничої практики;
- уміти аналізувати педагогічний досвід колег, цілеспрямовано підвищуючи свій освітньо-професійний рівень;
- прагнення впроваджувати ІКТ у ході навчально-практичної, наукової роботи та майбутньої професійної діяльності;
- усвідомлення основних досягнень історії вітчизняної та світової мовознавчої, філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної думки;
- уміння застосовувати досягнення національної та світової культури під час розв’язання особистих професійних та життєвих проблем;
- сформовані вміння чітко й логічно висловлювати власні думки завдяки засвоєнню основ культури мислення;
- володіння етичними та правовими нормами організації навчально-виховного процесу під час навчання дисциплін філологічного циклу;
- вміння власної оцінки історичних процесів в Україні та за її межами у

зв'язку з інтерпретацією художніх творів;

- здатність вільно орієнтуватися у вивченому матеріалі з мовознавчих, літературознавчих і методичних курсів;
- володіння вмінням планувати та здійснювати самостійну пошукову діяльність;
- навички наукової організації педагогічної праці;
- уміння здійснювати пошук необхідної інформації, використовуючи довідкову літературу, електронні бази даних та ІКТ.

II. Фахові:

- орієнтування в сучасних тенденціях розвитку вищої освіти в Україні, здатність коментувати актуальні проблеми підготовки викладача;
- знання специфіки викладання мовознавчих, літературознавчих і методичних дисциплін у вітчизняній вищій школі та їх функції у фаховій підготовці студента-філолога;
- прагнення критично оцінювати набутий досвід із позицій сучасних досягнень мовознавчої, філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної наук;
- володіння сучасною мовознавчою, літературознавчою, психолого-педагогічною та методичною термінологією, термінологією галузі педагогічних технологій;
- знання основних напрямів удосконалення мовознавчої, літературної освіти у ВНЗ та загальноосвітніх навчальних закладах нового типу;
- знання основних структурних компонентів мовознавчої, літературознавчої та методичної підготовки студента-філолога та специфіку їх функціонування;
- володіння специфікою проектування та реалізації лекцій, практичних і лабораторних занять, виховної роботи з мовознавчих, літературознавчих та методичних дисциплін;
- знання особливостей підготовки студентів і викладача до педагогічної практики з мови та літератури та методики її проведення;
- усвідомлення специфіки наукової діяльності викладача та шляхів її реалізації;
- навички аналізувати у професійній діяльності ефективні технології навчання мови і літератури;
- уміння узагальнювати новітні технології викладання української мови і літератури, світової літератури в закладах з російською та українською мовами навчання;
- прагнення використовувати новітні педагогічні та методичні технології щодо планування матеріалу;
- прагнення вивчати новітні мовні і літературні технології навчання;
- володіння основами професійного самовдосконалення викладача вищої школи та загальноосвітніх навчальних закладах нового типу.

5. Статус у навчальному плані.

Дисципліна за вибором навчального закладу.

6. Лектор: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики навчання мови та літератури Мхитарян О. Д.; кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри методики навчання мови та літератури Бородіна Н.С.

7. Форми і методи навчання: лекційні, практичні та лабораторні заняття з використанням традиційних та інноваційних методик, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання. Поточний та підсумковий контроль здійснюється на основі тестування, виконання індивідуальних і групових завдань (проекування навчальних ситуацій, моделей уроків, розробка наочних матеріалів тощо), практичних, лабораторних і контрольних робіт, написання рефератів, повідомлень. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F. 60% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного контролю, що регламентується робочою програмою викладача, 40% балів студенти набирають у ході іспиту.

9. Мова викладання: українська.

Назва: **МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

1. Ідентифікація

Шифр: ВПК.07	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS:3</i>	Вибірковий
<i>Модулів:1</i>	Курс: VI
<i>Змістовних модулів:1</i>	Семестр: I
<i>Загальна кількість годин: 90 год.</i>	Лекції: 16
<i>Тижневих годин: II семестр – 2,5 год.</i>	Практичні заняття: 14
	Самостійна робота: 60
	Вид контролю: екзамен

2. Мета курсу: комплексна реалізація цілей навчання, основних напрямів наукового пошуку у сучасній філології та методиці, що полягають у формуванні обумовленої цілями та потребами суспільства системи знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних і громадянських якостей особи, які формуються у процесі проведення наукових досліджень із урахуванням перспектив розвитку суспільства для отримання об'єктивно істинних знань у науці.

3. Опис курсу.

Тема 1. Мова Наука як система уявлень про світ. Сутність науки. Особливості наукового пізнання. Етапи розвитку науки. Класифікація наук. Організація наукової діяльності в Україні. ОКР «магістр». Специфіка науково-дослідницької діяльності. Психологія і технологія наукової творчості.

Тема 2. Теоретична основа наукових досліджень. Структура наукової теорії. Класифікація наукових теорій. Функції наукової теорії. Філософсько-

методологічне підґрунтя наукового дослідження. Організація творчої діяльності. Методи і техніка дослідження.

Тема 3. Методологія та методи наукових досліджень. Методологія дослідження. Загальні методи наукового пізнання. Використовування методів наукового пізнання. Методи, що застосовуються на емпіричному і теоретичному рівнях досліджень.

Тема 4. Логіка наукового дослідження. Дослідження як форма розвитку науки. Науково-дослідницька діяльність студентів (НДДС) у ВНЗ України як ефективний чинник у підготовці науково-педагогічних та наукових фахівців : зміст та завдання НДДС.

Загальна схема наукового дослідження. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Особливості оформлення студентських науково-дослідних робіт: вимоги до структури, загальні вимоги до оформлення рукописів студентських науково-дослідних робіт. Вимоги до оформлення ілюстрацій, таблиць, формул та додатків. Оформлення цитат та посилань на використані джерела. Впровадження результатів студентських наукових досліджень : функції наукових публікацій, наукова стаття, тези доповіді.

4. Завдання курсу:

- сформувати професійно-педагогічні навички та вміння, які необхідні магістрантам для їхньої майбутньої наукової роботи;
- ознайомити студентів із основними проблемами методології та логіки наукового дослідження, із особливостями, прийомами, засобами та методами наукового пізнання;
- сприяти систематизації, закріпленню та розширенню теоретичних знань освітньо-кваліфікаційного рівня магістра щодо організації науково-дослідницької діяльності, набуттю умінь самостійного аналітичного опрацювання та обґрунтування конкретних проблем галузі;
- підвищити рівень культури усного й писемного мовлення студентів;
- збагатити лексичний запас студентів новими термінами з фахової підготовки;
- удосконалити вміння студента самостійно систематизувати та аналізувати літературу з теми, оволодіти методикою досліджень узагальнень та логічного викладу матеріалу, використовувати запропоновані матеріали в науці та практиці.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями:**

I. Загальнопредметні:

- володіння орфоепічними, орфографічними, лексичними, граматичними і стилістичними нормами сучасної української літературної мови;
- уміння користуватися науковою, навчальною, довідковою літературою;
- уміння вести наукову дискусію й володіння навичками публічного виступу;
- знання специфіки наукового стилю сучасної української літературної мови;
- уміння критично оцінювати отриману наукову інформацію;

- уміння здійснювати відбір, аналіз та узагальнення фактичного матеріалу;
- володіння методикою створення усного й письмового наукового тексту за спеціальністю.

II. Фахові:

- знання теоретичних основ організації науково-дослідницької діяльності;
- володіння технологією та методикою організації наукової творчості;
- знання психологічних основ організації наукової діяльності;
- уміння і навички здійснення наукових досліджень у площині сучасної вітчизняної та зарубіжної науки та оформлення їх результатів у вигляді статей, доповідей, кваліфікаційної дипломної роботи.

5. Статус у навчальному плані.

Вибірковий курс із циклу професійних компетентностей.

6. Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Баденкова В. М.

7. Форми і методи навчання: Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу.

проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання.

Бали студенти накопичують на заняттях та під час поточного контролю, виконання ссамостійних робіт, тестових завдань, контрольних модульних робіт. що регламентується робочою програмою викладача. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F. Підсумковий контроль може здійснюватися у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. 60% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного контролю, що регламентується робочою програмою викладача, 40% балів студенти набирають на іспиті.

9. Мова викладання: українська.

Назва: ПЕРЕДДИПЛОМНИЙ СЕМІНАР

1. Ідентифікація

Шифр: ВПК.08	Характеристика навчального курсу
<p><i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 6</i></p> <p><i>Модулів: 1</i></p> <p><i>Змістовних модулів: 1</i></p> <p><i>Загальна кількість годин: 90 год.</i></p> <p><i>Тижневих годин: 4 г.</i></p>	<p>Вибіркова</p> <p>Курс: VII</p> <p>Семестр: IV</p> <p>Лекції: 12 год.</p> <p>Практичні заняття: 18 год.</p> <p>Самостійна робота: 60 год.</p> <p>Вид контролю: залік</p>

2. Мета курсу: поглиблення, систематизація, закріплення, демонстрація теоретичного й практичного рівня наукової кваліфікації студентів щодо написання випускної науково-дослідницької роботи й оформлення її результатів.

3. Опис курсу.

Модуль 1. Специфіка науково-дослідницької діяльності студента при написанні кваліфікаційної роботи магістра.

Тема 1. Наука як сфера людської діяльності. Специфіка науково-дослідницької діяльності.

Тема 2. Організація наукового дослідження.

Тема 3. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Основні етапи підготовки та виконання. Вимоги до оформлення.

4. Завдання курсу: висвітлити теоретичні основи, питання методики, технології та організації написання випускної науково-дослідницької роботи; закріпити рівень знань студентів щодо сутності, послідовності виконання, підготовки до публічного захисту магістерської роботи.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

- знання сучасної наукової парадигми і уявлення про динаміку її розвитку в галузі філології;
- знання системи методологічних принципів і методичних прийомів філологічного дослідження;
- знання теорії й історії мовознавства, комунікативної та когнітивної лінгвістики, психо- і соціолінгвістики як теоретичної бази дослідницької і прикладної діяльності в галузі вітчизняного мовознавства;
- володіння методикою порівняльного історичного і типологічного літературознавчого аналізу; уміння визначати місце й специфіку вітчизняної літератури серед світових літератур;
- уміння критично оцінювати отриману наукову інформацію;
- уміння вести наукову дискусію й володіння навичками публічного виступу із застосуванням законів риторики;
- володіння методикою створення усного й письмового наукового тексту за спеціальністю.

II. Фахові:

- знання теоретичних основ організації науково-дослідницької діяльності;
- володіння технологією та методикою організації наукової творчості;
- знання психологічних основ організації наукової діяльності;
- вміння порівнювати сучасні наукові концепції з власними лінгвістичними або літературознавчими дослідженнями для вирішення актуальних завдань філології;
- уміння і навички здійснення самостійної науково-дослідницької діяльності та оформлення її результатів з урахуванням основних вимог.

5. Статус у навчальному плані. Нормативний курс із циклу професійних компетентностей.

6. Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри А.А.Зинякова.

7. Форми і методи навчання: Усний виклад матеріалу, проблемне навчання, робота з монографічною літературою, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз; інтерактивні імітаційні методи (рольові ігри, ситуативні завдання).

8. Поточний та підсумковий контроль здійснюється у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А,

В, С, D, E, FX, F. Для заліку 100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.
9. **Мова викладання:** українська.

Назва: **ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАУКОВІЙ ТА ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЛОЛОГА**

1. Ідентифікація

Шифр: ВЗК.01	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 3</i>	Вибіркова
<i>Модулів: 1</i>	Курс: VI
<i>Змістовних модулів: 2</i>	Семестр: I
<i>Загальна кількість годин: 90 год.</i>	Лекції: 4
<i>Тижневих годин: 2 год.</i>	Лабораторні заняття: 6
	Самостійна робота: 80
	Вид контролю: залік

2. Мета курсу: ознайомити студентів із процесами інформатизації навчального процесу, видами та функціями інформатизації, методикою створення презентацій, мультимедійної продукції, Інтернет-проектів.

3. Опис курсу

Тема 1. Інформатизація – головний напрямок сучасної науково-технічної революції. Процеси інформатизації: медіатизація, комп'ютеризація, інтелектуалізація. Функції інформатизація вищої школи

Інформаційні технології навчання як предметно й комунікативно спрямоване навчальне середовище, включене у навчальну діяльність, у якій комп'ютер є засобом аналізу змісту об'єктів, організації навчальної взаємодії, реалізації адекватних структурі та змісту діяльності форм контролю.

Тема 2. Засоби НІТ: апаратні(комп'ютер, програмні засоби (операційні системи, редактори, інформаційно-пошукові системи, локальні та глобальні навчальні комп'ютерні системи, демонстраційне обладнання, електронні підручники), бази даних); програмно-методичні: навчальні, контролюючі, імітаційно-моделювальні, інструментальні програмно-педагогічні, програмно-методичні комплекси; навчально-методичні: посібники, нормативно-технічна документація, організаційно-інструктивні матеріали тощо.

Тема 3 Роль, місце та основна мета комп'ютерного навчання. Варіанти комп'ютерних технологій. Напрями комп'ютеризації. Методика розроблення комп'ютерних програм.

Тема 4. Презентація як представлення перед аудиторією чогось нового, раніше невідомого або мало відомого. Логіка викладу змісту презентації. Переваги презентацій.

Мультимедія– інформаційних продукт, що містить колекції зображень, текстів і даних, що супроводжуються звуком, відео, анімацією та іншими візуальними ефектами, включає інтерактивний інтерфейс та інші механізми управління.

Тема 5. Види та методика створення Інтернет-проектів.

Завдання курсу.

- Характеризувати процеси інформатизації: медіатизація, комп'ютеризація, інтелектуалізація. Визначати її основні функції.
- Оволодіти основними видами інформаційних технологій.
- Засвоїти засоби НІТ.
- Визначати роль, місце та основну мету комп'ютерного навчання.
- Засвоїти методику створення презентацій, мультимедійної продукції, Інтернет-проектів.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **фаховими компетентностями**: орієнтується в наукових парадигмах прикладного мовознавства; уміє застосовувати знання мови на практиці, користуватися мовними одиницями; критично оцінює набутий досвід із позицій останніх досягнень філологічної науки; володіє сучасною мовознавчою термінологією; володіє уміннями та навичками здійснювати мовленнєву діяльність, зумовлену комунікативною метою; обізнаний в основних напрямках комп'ютерної лінгвістики, механізмах комп'ютерної обробки інформації.

5. Статус у навчальному плані.

Вибірковий курс із циклу професійних компетентностей.

6. Лектор: доктор філологічних наук, професор Коч Н. В.

7. Форми і методи навчання: Лекційні та практичні заняття з використанням традиційних та інноваційних методів, упровадженням інтерактивного навчання та інноваційних технологій, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання. Поточний та підсумковий контроль здійснюється у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F.

Залік: 100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.

9. Мова викладання: українська.

Назва: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

1 Ідентифікація

Шифр: ВЗК.02	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 3</i> <i>Модулів: 1</i> <i>Змістовних модулів: 2</i> <i>Загальна кількість годин: 90 год.</i> <i>Тижневих годин: 2 год.</i>	Вибіркова Курс: VI Семестр: II Лекції: 4 Практичні заняття: 2 Самостійна робота: 84 Вид контролю: залік

2. Мета: формування теоретичних знань та практичних вмінь, необхідних для управління сучасними навчальними закладами різного типу.

3. Опис курсу

Змістовий модуль 1: Законодавство та нормативно-правові акти.

Тема 1. Закон України «Про освіту».

Тема 2. Закон України «Про вищу освіту».

Тема 3. Державне управління вищою освітою. Державне управління вищою освітою. Принципи управління освітою. Класифікація вищих навчальних закладів в Україні.

Тема 4. Організація управління освітнім закладом. Навчальний заклад як об'єкт управління. Методи управління освітнім закладом. Особистість керівника. Права і обов'язки. Порядок призначення керівників ВНЗ та їх структурних підрозділів.

Змістовий модуль 2: Організація управління навчальним закладом

Тема 5. Колегіальні органи управління. Робочі і дорадчі органи управління. Органи громадського і студентського самоврядування.

Тема 6. Організація управління педагогічним процесом. Планування освітньої діяльності у вищому навчальному закладі. Організація педагогічного процесу та методичне забезпечення. Кадровий потенціал вищого навчального закладу.

Тема 7. Педагогічна діагностика та моніторинг якості освіти. Сучасні методики контролю якості навчання студентів (тестування модульно-рейтинговий контроль). Освітні інновації у вищих навчальних закладах. Сутність та головні завдання моніторингу освіти.

Тема 8. Ліцензування та акредитація вищих навчальних закладів. Ліцензування освітньої діяльності навчальних закладів. Акредитація напрямів, спеціальностей та вищих навчальних закладів.

Завдання:

-ознайомитися з сутністю та організацією управління навчально-виховним процесом у вищих навчальних закладах,

-оволодіти методами діагностичних вимірювань якості навчального процесу, моніторингових досліджень та засвоїти основні етапи та нормативні вимоги до ліцензування та акредитаційного процесу з підготовки фахівців для галузей економіки України.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **фаховими компетентностями**: знає основні теоретичні засади організації управління в освіті, вищому навчальному закладі та дидактичні основи управління педагогічним процесом; які принципи покладено в основу управління вищими навчальними закладами; які рівні управління виділяються у вищому навчальному закладі; основні вимоги до ліцензування і акредитації вищих навчальних закладів; вміє раціонально і повно використовувати основні поняття і закони, нормативно-правові та нормативно-методичні акти; схематично формувати структуру управління в навчальних закладах різних рівнів акредитації: технікум, інститут, університет, навчально-науково-виробничий комплекс; розробляти навчальну програму з конкретної

навчальної дисципліни; складати індивідуальний план викладача; розраховувати обсяг навчального педагогічного навантаження на один курс навчання; раціонально і повно використовувати основні поняття і закони, нормативно-правові та нормативно-методичні акти; постійно підвищувати власний професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію.

5. Статус у навчальному плані.

Вибірковий курс із циклу загальних компетентностей.

6. Лектор: професор, доктор технічних наук, член-кореспондент АПНУ Будака В.Д.

7. Форми і методи навчання: Лекційні та практичні заняття з використанням традиційних та інноваційних методів, упровадженням інтерактивного навчання та інноваційних технологій, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання. Поточний та підсумковий контроль здійснюється у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F.

Залік: 100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.

9. Мова викладання: українська.

Назва: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (РИТОРИКА)

1. Ідентифікація

Шифр: ВЗК.03	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 4</i>	Варіативний
<i>Модулів: 1</i>	Курс: VI
<i>Змістовних модулів: 2</i>	Семестр: I
<i>Загальна кількість годин: 120 год.</i>	Лекції: 6
<i>Тижневих годин: I семестр – 3 год.</i>	Практичні заняття: 14
	Самостійна робота: 100
	Вид контролю: екзамен

2. Мета курсу: ознайомити студентів із основними поняттями риторики, її історією; з'ясувати логічні основи ораторського мистецтва та необхідність риторики для успішної самореалізації людини.

3. Опис курсу.

Тема 1. Риторика як наука про способи переконання, ефективні форми мовленнєвого впливу на аудиторію з урахуванням її особливостей. Періоди

риторики та види ораторського мистецтва. Історія ораторського мистецтва; Відомі ритори (Арістотель, Демосфен, Цицерон, Квінтіліан, Їсократ, Есхіл).

Тема 2. Риторика – наука про ораторське мистецтво. Предмет, функції, історичні та теоретичні основи ораторського мистецтва. Види ораторських промов і образ оратора. Обов'язкова умова сучасного ораторського мистецтва. Предметна і понятійна логічність мови. Правила висунування тези та наслідки їх порушення. Логічний зв'язок тези з аргументами. Закони композиції тексту. Мовний етикет – це приклад мовленнєвої поведінки, встановлений в певному суспільстві. Необхідність риторики для успішної самореалізації людини.

Тема 3. Предмет і закони ораторського мистецтва. Логічні основи ораторського мистецтва. Основний зміст понять і всіх розділів класичної риторики. Неориторика, стилістика, поетика, прагматика та теорія комунікації. Зразки ораторської майстерності.

Методика та етапи підготовки промови. Етапи підготовки і проведення публічного виступу. Структура ораторського твору та його виголошення. Академічне красномовство (наукова доповідь, науковий огляд, наукове повідомлення).

4. Завдання курсу: знати історію виникнення і розвитку риторики, її задачі як навчального предмету, канони риторики; визначити наукові засади та основні закони ораторського мистецтва; з'ясувати архітектоніку промови.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти відповідними **компетентностями:**

- знання основних понять риторики, її історії; видів красномовств;
- знання ораторських прийомів переконання слухачів, засобів логічності викладу матеріалу, мистецтва ораторської промови;
- визначення різновидів промов, основних жанрів наукової промови та їх характеристик;
- обґрунтування необхідності риторики для успішної самореалізації людини;
- творче застосування набутих знань під час проходження науково-педагогічної практики, захисту дипломного дослідження.

5. Статус у навчальному плані: вибіркова дисципліни II циклу.

6. Лектор: кандидат філологічних наук, доцент А. А. Зинякова.

7. Форми і методи навчання: Лекційні та практичні заняття з використанням традиційних та інноваційних методів, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання. Поточний та підсумковий контроль здійснюється у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F.

Для заліку – 100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.

9. Мова викладання: українська.

Назва: **Новітні напрями сучасного мовознавства.**

1. Ідентифікація

Шифр: ВПК.09	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS:4</i>	Варіативний
<i>Модулів:1</i>	Курс: VI
<i>Змістовних модулів:2</i>	Семестр: I
<i>Загальна кількість годин: 120 год.</i>	Лекції: 16
<i>Тижневих годин: I семестр – 3 год.</i>	Практичні заняття: 20
	Самостійна робота: 84
	Вид контролю: екзамен

2. Мета курсу: ознайомлення студентів із основними мовознавчими концепціями та новітніми напрямами у вивченні певних філологічних процесів і явищ; вивчення сучасних методик філологічного аналізу для виявлення проблемних питань сучасного мовознавства домінуючих лінгвістичних теорій.

3. Опис курсу.

Тема 1. Мова – явище соціальне (суспільне). Багатопланова природа та функції мови. Парадигматичні, синтагматичні та епідигматичні відношення між мовними одиницями як основа системного та синергетичного устрою людської мови. Ізоморфізм мовної системи.

Зв'язок мовознавства з іншими науками як із суспільними, так і з природничими. Суміжні (інтердисциплінарні) з лінгвістикою галузі наукових знань.

Теоретична основа наукових досліджень. Наука як система уявлень про світ. Новітні напрями дослідження у сучасній лінгвістиці. Парадигми дослідження у сучасній лінгвістиці. Методи лінгвістичного дослідження.

Тема 2. Вербальні та невербальні засоби комунікації. Поняття про паралінгвістику та паракінесику.

Графодеривація як один із продуктивних способів словотворення, її основні різновиди, а також семантичні особливості графічних гібридів.

Основи мовної комунікації. Базові поняття мовної комунікації. Поняття „комунікація”. Комунікативна лінгвістика. Моделі комунікації. Компоненти комунікації. Природа і форми комунікації. Комунікативна діяльність.

Вербальні компоненти спілкування. Форми мовної комунікації.

Комунікативний акт та його ознаки. Невербальні засоби комунікації

Кінесика Проксеміка. Культура та мова. Міжкультурна комунікація. Визначення поняття «культура». Культура, мова та мовлення. Міжкультурна комунікація. Аналіз комунікативної ситуації.

Тема 3. Мова, етнос, суспільство. Етнолінгвістика.

Антропологічна лінгвістика (етнолінгвістика). «Довідник» Франца Боасома. Менталітет. Національний характер.

Лінгвокультурологія. Мова і національний менталітет. Лінгвокультурологічний підхід до мови. Лінгвокультурологія як галузь мовознавства. Напрями дослідження лінгвокультурологічного концепту.

Гендер і мова. Гендерна лінгвістика. Мовний сексизм.

Напрями досліджень у площині зіставного мовознавства.

Теоцентрична теолінгвістика та лінгвістичний антропоцентризм.

Аксіологічна лінгвістика.

Тема 4. Мова в аспекті її соціальної диференціації. Соціологічний напрям у мовознавстві. Соціолінгвістика: витоки, об'єкт, предмет, становлення.

Напрями сучасних соціолінгвістичних досліджень. Методи соціолінгвістики як синтез лінгвістичних та соціологічних процедур. Соціолінгвістичні проблеми мовознавства. Проблема соціальної диференціації мови. Форми існування, соціальні різновиди мов і форми міксації мов. Літературна мова, народно-розмовна мова, діалект, койне, жаргон, сленг, арго, піджин, креол. Проблема мовної ситуації. Мовні контакти. Диглосія і білінгвізм. Інтерференція та її напрями. Інтеркаляція. Проблема мовної норми та варіативності.

Основні соціальні статуси мови: національна мова, державна мова, мова міжнародного та міжнародного спілкування. Поняття про штучні мови.

Мовна ситуація та національно-мовна політика.

Мовна політика. Політична лінгвістика. Мова як засіб боротьби за політичну владу й маніпуляції суспільною свідомістю. Риторичне мистецтво політиків.

Корпоральна лінгвістика.

Психолінгвістика як наука і її місце серед наук про людину.

Психолінгвістика і нейролінгвістика. Психологія мови. Історія виникнення і розвитку психолінгвістики. Теоретичні та методологічні питання психолінгвістики. Проблеми психолінгвістики. Слово та міф. Мовна система та мовна діяльність.

Сприйняття мови. Проблема свідомості. Мислення та мова. Лінгвістичні процеси і пізнання. Асоціативні ймовірності у різних мовних (мовленнєвих) контекстах. Розвиток мови у дітей.

Нейролінгвістика.

Тема 5. Когнітивна лінгвістика та її місце в науці про мову. Когнітивна наука і когнітивна лінгвістика. Предмет, об'єкт, витоки когнітивної лінгвістики. Завдання, принципи, тематика й напрями когнітивної лінгвістики. Основні поняття когнітивної лінгвістики. Сутність концептуалізації і категоризації як основних пізнавальних процесів. Когнітивна семантика.

Поняття про мовні та концептуальні картини світу та їх дослідження в сучасній лінгвістиці. Універсальний та індивідуальний (суб'єктивний)

компоненти картини світу. Концепт, концептосфера та їх вербалізація засобами національних мов.

Проблема концепту в сучасній лінгвістиці. Структура концепту. Концепт і мовне значення. Лексичні й граматичні концепти.

Методика концептуального аналізу: методика ключових слів; аналіз словникових дефініцій ключового слова; вивчення багатозначності слова в процесі його розвитку; аналіз паремій; контрактивний аналіз еквівалентних за прямим значенням лексем різних мов; опис концепту як набору певних ознак, необхідних для включення їх у певний клас; виділення індивідуальних авторських концептів.

Тема 6. Когнітивні підходи до семантики мовних одиниць художнього тексту. Лінгвістика тексту. Формування і розвиток лінгвістики тексту. спільне й відмінне у завданнях традиційної і когнітивної лінгвістики.

Інтернет-дискурс: структурна специфіка та конститутивні ознаки. Медіалінгвістика. Становлення та розвиток медіалінгвістики як напряму сучасного мовознавства. Сутнісні характеристики понять «медіадискурс» та «медіатекст», «медіадискурс», «масова комунікація», «інтернет-вокабуляр» у сучасній медіалінгвістиці. Феномен Інтернет-комунікації.

Теорія неології. Лексичні інновації в сучасній теорії неології. Видові поняття: неологізм, новотвір, okazіоналізм. Чинники формування мовленнєвих новацій.

Сучасна зіставна лексикологія: здобутки та перспективи. Становлення зіставної лексикології.

Грамматичні теорії.

Тема 7. Синергетика і лінгвістика: перспективи кооперації. Лінгвосинергетика як нова галузь лінгвістики. Принципи синергетики як методологія дослідження мови. Синергетика як наукова парадигма. Синергетика – це теорія самоорганізації в системах різноманітної природи. Теоретичні основи синергетики.

Мова як складна синергетичної суперсистема, Синергетика і освіта синергетика в контексті творчих інтенцій розвитку освіти

Генеративна лінгвістика (трансформаційна граматики). Глибинна структура мови (пропозиція). «Проект вивчення зникаючих мов», «Червона книга зникаючих мов».

Шкала збереження мов. «Атлас зникаючих мов світу, що знаходяться під загрозою зникнення». Лінгвістична реліктологія (варіанти назв: реліктолінгвістика, ретролінгвістика).

Тема 8. Функціональна лінгвістика.

Лінгвосеміотика. Типи знаків. Специфіка мови як знакової системи. Семіот. Будова слова. Семант. Трикутник Огдена-Річардса. Закон семант. Відкритості словесного знака.

4. Завдання курсу:

– удосконалити практичну та теоретичну підготовку магістрантів за рахунок надання необхідного мінімуму теоретичних знань про основні напрями досліджень у площині сучасного вітчизняного та зарубіжного

мовознавства, зокрема у таких галузях лінгвістики як комунікативна, когнітивна та зіставна лінгвістика, а також у межах гендерного та лінгвокультурологічного підходів до мови;

- сприяти набуттю умінь самостійного аналітичного опрацювання та обґрунтування конкретних проблем галузі;

- сформувати професійно-педагогічні навички та вміння, які необхідні магістрантам для їхньої майбутньої наукової роботи;

- сприяти систематизації, закріпленню та розширенню теоретичних знань освітньо-кваліфікаційного рівня магістра щодо організації науково-дослідницької діяльності, розширити наукову парадигму дослідження мовних явищ магістрантів за рахунок вивчення новітніх здобутків вітчизняних та зарубіжних лінгвістів;

- збагатити лексичний запас студентів новими термінами з фахової підготовки та розвивати навички використання системи основних понять і термінів сучасного мовознавства;

- виокремити найбільш вагомі та найбільш поширені парадигми досліджень мовних та мовленнєвих явищ на сучасному етапі, ознайомити з оригінальними методологією та методиками аналізу, а також специфічними дослідницькими векторами наукового пошуку, як-от: розвивати вміння і навички всебічного аналізу художнього тексту в руслі когнітивного підходу до семантики мовних одиниць.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями:**

I. Загальнопредметні:

- знання фонетичних, лексичних, граматичних, семантичних, стилістичних особливостей та тенденцій розвитку мови;

- умінь користуватися науковою, навчальною, довідковою літературою;

- здатність до оцінювання, інтерпретації та синтезу інформації, отриманої з різних джерел;

- знання специфіки наукового стилю сучасної української літературної мови;

- володіння навичками письмової та усної презентації наукового та практичного матеріалу; умінь вести наукову дискусію;

- орієнтування в основних етапах розвитку науки про мову, у лінгвістичних парадигмах дослідження та визначення їх проблем із метою аналізу.

II. Фахові:

- умінь визначати й аналізувати форми існування мови; давати оцінку мовним явищам;

- умінь характеризувати і диференціювати напрями лінгвістики, їх об'єкт, предмет, актуальні проблеми й завдання;

- володіння технологією та методикою лінгвістичного дослідження і вміння осмислено обирати наукову парадигму, яка відповідає інтересам магістрантів при написанні дипломної роботи;

– знання теоретичних основ наукових досліджень у площині сучасної вітчизняної та зарубіжної науки, оволодіння навичками зіставного аналізу різних точок зору і підходів;

– уміння використовувати систему основних понять і термінів сучасного мовознавства;

– творче осмислення сутності та перспективи подальшого розвитку сучасної лінгвістичної науки.

5. Статус у навчальному плані.

Вибірковий курс із циклу професійних компетентностей.

6. Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Баденкова В. М.

7. Форми і методи навчання: Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу;

– проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання.

Бали студенти накопичують на заняттях та під час поточного контролю, виконання самостійних робіт, тестових завдань, контрольних модульних робіт, що регламентується робочою програмою викладача. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F. Підсумковий контроль може здійснюватися у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. 60% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного контролю, що регламентується робочою програмою викладача, 40% балів студенти набирають на іспиті.

9. Мова викладання: українська.

Назва: **Стильові дискурси в українській літературі: від модернізму до постмодернізму**

1. Ідентифікація

ВПК.10	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS:</i> 4 <i>Модулів:</i> 1 <i>Змістовних модулів:</i> 2 <i>Загальна кількість годин:</i> 120 год.	Вибіркова Курс: 6 Семестр: I Лекції: 16 год. Практичні заняття: 20 год. Самостійна робота: 84 год. Вид контролю: залік

2. Мета – системне вивчення генези, теоретичних засад і практичних надбань українського стильового дискурсу ХХ століття.

3. Опис курсу:

Тема 1. Ідентифікаційні, стильові та функціональні стратегії модернізму.

Народність і модернізм: колізії української культури кінця ХІХ – початку ХХ століття. Сутність, зміст та основні складові модернізму як літературного та історико-культурного явища. Етапи українського модернізму. Особливості модерністської художньої свідомості. Стильовий полілог в літературі модернізму.

Тема 2. Авангардизм і його стильові течії. Естетична платформа українського футуризму, основні мистецькі вимоги. Найхарактерніші ознаки експресіонізму. Сюрреалістична поетика. Абстракціонізм, конструктивізм, дадаїзм, кубізм у літературі та мистецтві.

Тема 3. Український варіант постмодернізму, його особливості

Генеза постмодернізму, специфіка розвитку. Український варіант постмодернізму, його особливості. Провідні естетичні орієнтації постмодернізму.

4. Завдання курсу:

- літературних та історико-культурних явищ;
- з'ясувати специфіку українського модернізму, охарактеризувати його течії (експресіонізм, імпресіонізм, футуризм, сюрреалізм та ін);
- розглянути проблему стильових ерзаців в українській літературі ХХ століття (соцреалізм);
- визначити особливості розвитку сучасної української літератури з огляду на такі її естетичні орієнтації, як неопозитивізм, неомодернізм, передпостмодерні явища, постмодернізм, феміністичне письмо, альтернативне самовираження, різноманітні межові стильові явища;
- розкрити зміст літературно-естетичної дискусії про постмодернізм і його особливості в українському письменстві.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти відповідними **компетенціями:**

- аналізувати основні концепти літературно-естетичної дискусії про модернізм і постмодернізм;
- визначати домінантні ознаки стильових дискурсів в українській літературі ХХ століття;
- здійснювати типологічні зв'язки між літературними явищами і фактами;
- аналізувати розвиток української літературної системи в контексті світових культурно-мистецьких подій;
- уміти працювати з довідковими джерелами, базами даних різного типу, здійснювати загальнонауковий пошук, аналіз першоджерел, метааналіз інформації;
- використовувати здобуті знання під час проведення прес-конференцій, «круглих столів», «літературних віталень», презентацій книг тощо;

- творчо застосовувати набуті знання під час проходження педагогічної практики;
- професійно володіти технікою літературознавчих досліджень, умінням самостійно будувати теоретичне дослідження, оформлювати його результати у вигляді наукових статей.

5. Статус у навчальному плані: вибіркові дисципліни II циклу.

6. Лектор: доктор філологічних наук, професор О. С. Філатова.

7. Форми і методи навчання: Лекційні та практичні заняття з використанням традиційних та інноваційних методів, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання. Поточний та підсумковий контроль здійснюється у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F.

Для заліку – 100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.

9. Мова викладання: українська.

Назва: **ЛІНГВОДИДАКТИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ**

1. Ідентифікація

Шифр: ВПК.13	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 3</i>	Варіативна
<i>Модулів: 2</i>	Курс: VII
<i>Змістовних модулів: 2</i>	Семестр: III
<i>Загальна кількість годин: 90 год.</i>	Лекції: 6
<i>Тижневих годин: III семестр – 3 год.</i>	Практичні заняття: 4
	Самостійна робота: 80
	Вид контролю: залік

2. Мета курсу: підвищити рівень професійного володіння студентами-магістрантами філологічних факультетів лінгводидактичною термінологією, удосконалити їх навички працювати з навчально-методичною літературою з метою поповнення власного словника фаховою лексикою.

3. Опис курсу.

Тема 1. Вступ. Історія розвитку методики української мови і становлення української лінгводидактичної термінології.

Тема 2. Професійна лексика вчителя-словесника як лінгвістична проблема. Класифікація лінгводидактичних термінів української мови.

Тема 3. Основні поняття з методики розвитку мовлення учнів. Їх характеристика.

Тема 4. Методика роботи над термінами в школі. Психологічні чинники засвоєння понять і термінів.

Тема 5. Технології введення нових понять і термінів, опрацювання їх визначень на уроках української мови в школі (моделювання фрагментів уроків).

Тема 6. Методика опрацювання у школі мовленнєвознавчих понять (текст, план, головна думка та тема тексту; контекст, дискурс; спілкування, мета, умови спілкування, адресат та адресант мовлення тощо). Моделювання фрагментів уроків з розвитку мовлення.

Тема 7. Характеристика основних інноваційних лінгводидактичних понять. Джерела поповнення лінгводидактичної термінології.

Тема 8. Міжпредметні зв'язки лінгводидактичної термінології.

4.Завдання курсу: поглибити знання студентів-філологів про історію української лінгводидактики, напрямками розвитку української лінгводидактичної термінології, ознайомити із класифікацією лінгводидактичних термінів; поглибити й удосконалити професійний словник студентів.; підготувати студентів до роботи над новими поняттями і термінами на уроках української мови в школі; підвищити культуру усного й писемного фахового мовлення майбутніх учителів української мови, формувати професійну лінгводидактичну компетенцію студентів; досконалювати вміння працювати із науково-методичною літературою; виробити вміння й потребу працювати із словниково-довідниковою літературою з метою вдосконалення й редагування власного професійного мовлення; сформувати навички редагування професійно орієнтованого тексту.

В результаті вивчення курсу студенти повинні оволодіти такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

- володіння культурою усного й писемного професійного мовлення;
- оперування основними професійними поняттями, термінами, активно вживати їх у своєму мовленні;
- володіння навичками професійної мовленнєвої діяльності (в усіх видах, жанрах, типах);
- здатність здійснювати аналіз та планування власної пізнавальної діяльності;
- уміння працювати з науковими текстами з метою пошуку необхідних понять, визначень та фактів.

II. Фахові:

- знання методичних явищ та історії вітчизняної лінгводидактичної лексикографії;
- здатність визначати міжпредметні зв'язки, походження та творення лінгводидактичних термінів;
- навички аналізувати та класифікувати лінгводидактичні терміни, визначати їх класифікаційні ознаки;
- здатність укладати словники лінгводидактичних термінів;
- прагнення активно застосовувати лінгводидактичні терміни під час здійснення професійної діяльності;

- володіння психологічними основами засвоєння понять і термінів учнями; методикою роботи над поняттями та термінами в школі;
- володіння навичками перекладу фахової термінології, редагування власного й чужого фахового мовлення.

5. Статус у навчальному плані.

Варіативний курс із циклу професійних компетентностей.

6. Лектор: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри Бородіна Н.С.

7. Форми і методи навчання: лекційні, практичні заняття з використанням традиційних методів, інтерактивних методик та комп'ютерної техніки, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання. Поточний та підсумковий контроль здійснюється у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F.

100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.

10. Мова викладання: українська.

Назва: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ОНОМАСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1. Ідентифікація

Шифр: ВПК.14	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 6</i>	Варіативний
<i>Модулів: 2</i>	Курс: VII
<i>Змістовних модулів: 2</i>	Семестр: III
<i>Загальна кількість годин: 90 год.</i>	Лекції: 16
<i>Тижневих годин: 2,7 год.</i>	Практичні заняття: 14
	Самостійна робота: 120
	Вид контролю: залік

2. Мета курсу: розширення обсягу знань про антропоніми та топоніми, конкретизація деяких правописних моментів ономастичної лексики, а також розгляд оніма як лексичної одиниці на різних рівнях мовної системи: фонетичному, граматичному, значеннєвому; пізнання лінгвістичних, лінгвокультурологічних, соціолінгвістичних, когнітивних, історичних чинників формування української ономастичної системи.

3. Опис курсу:

Модуль 1. Особливості українського ономастикону

Тема 1. Ономастика як спеціальна лінгвістична наука. Функції ономастики. Розвиток української ономастики. Онімна лексика, її місце в складі сучасної української мови. Семантика онімів. Онімний простір та класифікація власних назв. Аспекти методології ономастичних досліджень.

Антропоніміка як окрема галузь мовознавства і як складова частина ономастики. Історія розвитку української антропонімії. Теоретичні аспекти вивчення власних особових імен.

Топоніміка як наука про власні географічні назви. Історія дослідження української топонімії.

Тема 2. Власне ім'я як найдавніше антропонімічне утворення. Специфіка семантики власних особових імен. Походження імен. Склад українських імен та основні мотиви їх вибору. Імена в українських фразеологізмах. Походження імен по батькові. Правопис і відмінювання власних імен та імен по батькові.

Прізвище як успадкована офіційна назва. Становлення та дефініція терміну „прізвище”. Основні джерела творення українських прізвищ. Особливості граматичної і морфемної структури прізвищ українців: синтаксична і морфологічна структура, частиномовна належність, родові й числові форми українських прізвищ. Правопис прізвищ і відпрізвищевих утворень. Особливості відтворення російських та інших прізвищ іншомовного походження українською мовою.

Тема 3. Прізвиська як своєрідний лексичний пласт і органічна складова антропонімікону України. Ознаки прізвиськ. Дефініція поняття „прізвисько”. Класифікації прізвиськ.

Псевдоніми й антропономи як різновиди антропонімів. Походження та класифікація псевдонімів. Антропоніми, що стали антропономами. Термін і власна назва. Власні імена і філологія.

Тема 4. Топоніми як специфічний різновид пропріальної лексики. Класифікація топонімів.

Модуль 2. Типологічна ономастика

Тема 1. Аспекти методології ономастичних досліджень. Амбівалентність як основний методологічний принцип ономастики. Принцип системності як важливий аспект методології ономастичних досліджень. Знакова сутність ономастики. Принцип соціальної обумовленості ономастики. Методологічне значення індуктивного та дедуктивного способів пізнання ономастичної реальності.

Тема 2. Ономастична семасіологія. Апелятивна та пропріальна сфери лексики. Проблеми лексичної семантики власних назв. Онімічна амбівалентність власних та загальних назв. Ономастична метафоричність широковживаних онімів.

Тема 3. Ономастична лексикологія в типологічному ракурсі. Топонімна синекдоха, топонімна метонімія як універсальні принципи пропріальної номінації. Топонімна метафора, гіпербола, літота, оксюморон, евфемізм та дисфемізм в ономастичних системах. Інші принципи пропріальної номінації в ономастичних системах.

4. Завдання курсу:

– висвітлити історію виникнення і функціонування антропонімів і топонімів сучасної української мови;

- ознайомити з особливостями вживання цих груп лексики у літературних творах, фольклорі, культурі;
- конкретизувати переважно граматичні норми правопису особових назв;
- підвищити рівень культури усного й писемного мовлення студентів;
- виробити в студентів уважне й критичне ставлення до свого мовлення й суспільної мовної практики;
- збагатити лексичний запас студентів новими термінами з фахової підготовки;
- навчити студентів самостійно працювати з науковою, навчальною, довідковою літературою.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями**:

I. Загальнопредметні:

- володіння термінологічним апаратом ;
- володіння орфоепічними, орфографічними, лексичними, граматичними і стилістичними нормами сучасної української літературної мови ;
- уміння користуватись науковою, навчальною, довідковою літературою ;
- уміння вести наукову дискусію й володіння навичками публічного виступу;
- уміння критично оцінювати отриману наукову інформацію;
- уміння здійснювати відбір та аналіз фактичного матеріалу;
- володіння методикою створення усного й письмового наукового тексту за спеціальністю.

II. Фахові:

- знання основної термінології, пов'язаної з українською антропонімікою та топонімікою;
- знання особливостей походження, будови, вживання і правопису різних груп антропонімів і топонімів;
- уміння аналізувати оніми на різних рівнях мовної системи; встановлювати їх походження;
- уміння аналізувати ономастичну лексику в лінгвістичному, лінгвокультурологічному, соціолінгвістичному, когнітивному, історичному аспектах;
- знання правил правопису онімів, особливостей їх транслітерації та відмінювання.

5. Статус у навчальному плані.

Варіативний курс із циклу професійних компетентностей.

6. Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Корнієнко І. А.

7. Форми і методи навчання: лекційні, практичні заняття з використанням традиційних методів, інтерактивних методик та комп'ютерної техніки, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання: перевірка виконання індивідуальних завдань, контрольних і практичних

робіт, завдань для самостійної роботи. Поточний та підсумковий контроль здійснюється у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. Для оцінювання використовується національна чотирибальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F. Накопичення балів регламентується робочою програмою викладача.

9. Мова викладання: українська.

Назва: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ОНОМАСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1. Ідентифікація

Шифр: ВПК.14	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS:6</i> <i>Модулів:2</i> <i>Змістовних модулів:2</i> <i>Загальна кількість годин: 180 год.</i> <i>Тижневих годин: 1,7 год.</i>	Варіативний Курс: VII Семестр: I, II Лекції: 30 Практичні заняття: 30 Самостійна робота: 120 Вид контролю: залік

2. Мета курсу: розширення обсягу знань про антропоніми та топоніми, конкретизація деяких правописних моментів ономастичної лексики, а також розгляд оніма як лексичної одиниці на різних рівнях мовної системи: фонетичному, граматичному, значеннєвому; пізнання лінгвістичних, лінгвокультурологічних, соціолінгвістичних, когнітивних, історичних чинників формування української ономастичної системи.

3. Опис курсу:

Модуль 1. Особливості українського ономастикону

Тема 1. Ономастика як спеціальна лінгвістична наука. Функції ономастики. Розвиток української ономастики. Онімна лексика, її місце в складі сучасної української мови. Семантика онімів. Онімний простір та класифікація власних назв. Аспекти методології ономастичних досліджень.

Антропоніміка як окрема галузь мовознавства і як складова частина ономастики. Історія розвитку української антропонімії. Теоретичні аспекти вивчення власних особових імен.

Топоніміка як наука про власні географічні назви. Історія дослідження української топонімії.

Тема 2. Власне ім'я як найдавніше антропонімічне утворення. Специфіка семантики власних особових імен. Походження імен. Склад українських імен та основні мотиви їх вибору. Імена в українських фразеологізмах. Походження імен по батькові. Правопис і відмінювання власних імен та імен по батькові.

Прізвище як успадкована офіційна назва. Становлення та дефініція терміну „прізвище”. Основні джерела творення українських прізвищ. Особливості

граматичної і морфемної структури прізвищ українців: синтаксична і морфологічна структура, частиномовна належність, родові й числові форми українських прізвищ. Правопис прізвищ і відпрізвищевих утворень. Особливості відтворення російських та інших прізвищ іншомовного походження українською мовою.

Тема 3. Прізвиська як своєрідний лексичний пласт і органічна складова антропонімікону України. Ознаки прізвиськ. Дефініція поняття „прізвисько”. Класифікації прізвиськ.

Псевдоніми й антропономи як різновиди антропонімів. Походження та класифікація псевдонімів. Антропоніми, що стали антропономами. Термін і власна назва. Власні імена і філологія.

Тема 4. Топоніми як специфічний різновид пропріальної лексики. Класифікація топонімів.

Модуль 2. Типологічна ономастика

Тема 1. Аспекти методології ономастичних досліджень. Амбівалентність як основний методологічний принцип ономастики. Принцип системності як важливий аспект методології ономастичних досліджень. Знакова сутність ономастики. Принцип соціальної обумовленості ономастики. Методологічне значення індуктивного та дедуктивного способів пізнання ономастичної реальності.

Тема 2. Ономастична семасіологія. Апелятивна та пропріальна сфери лексики. Проблеми лексичної семантики власних назв. Онімічна амбівалентність власних та загальних назв. Ономастична метафоричність широковживаних онімів.

Тема 3. Ономастична лексикологія в типологічному ракурсі. Топонімна синекдоха, топонімна метонімія як універсальні принципи пропріальної номінації. Топонімна метафора, гіпербола, літота, оксюморон, евфемізм та дисфемізм в ономастичних системах. Інші принципи пропріальної номінації в ономастичних системах.

4. Завдання курсу:

- висвітлити історію виникнення і функціонування антропонімів і топонімів сучасної української мови;
- ознайомити з особливостями вживання цих груп лексики у літературних творах, фольклорі, культурі;
- конкретизувати переважно граматичні норми правопису особових назв;
- підвищити рівень культури усного й писемного мовлення студентів;
- виробити в студентів уважне й критичне ставлення до свого мовлення й суспільної мовної практики;
- збагатити лексичний запас студентів новими термінами з фахової підготовки;
- навчити студентів самостійно працювати з науковою, навчальною, довідковою літературою.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

1. Володіння термінологічним апаратом.
2. Володіння орфоепічними, орфографічними, лексичними, граматичними і стилістичними нормами сучасної української літературної мови.
3. Уміння користуватись науковою, навчальною, довідковою літературою.
4. Уміння вести наукову дискусію й володіння навичками публічного виступу.
5. Уміння критично оцінювати отриману наукову інформацію.
6. Уміння здійснювати відбір та аналіз фактичного матеріалу.
7. Володіння методикою створення усного й письмового наукового тексту за спеціальністю.

II. Фахові:

1. Знання основної термінології, пов'язаної з українською антропонімією та топонімією.
2. Знання особливостей походження, будови, вживання і правопису різних груп антропонімів і топонімів.
3. Уміння аналізувати оніми на різних рівнях мовної системи; встановлювати їх походження.
4. Уміння аналізувати ономастичну лексику в лінгвістичному, лінгвокультурологічному, соціолінгвістичному, когнітивному, історичному аспектах.
5. Знання правил правопису онімів, особливостей їх транслітерації та відмінювання.

5. Статус у навчальному плані.

Варіативний курс із циклу професійних компетентностей

6. Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Корнієнко І. А.

7. Форми і методи навчання: лекційні, практичні заняття з використанням традиційних методів, інтерактивних методик та комп'ютерної техніки, індивідуальна робота, самостійна робота.

10. Форми організації контролю знань та система оцінювання: перевірка виконання індивідуальних завдань, контрольних і практичних робіт, завдань для самостійної роботи. Поточний та підсумковий контроль здійснюється у вигляді комп'ютерних тестів на освітньому просторі університету. Для оцінювання використовується національна чотирибальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F. Накопичення балів регламентується робочою програмою викладача.

11. Мова викладання: українська.

Назва: СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРНА КОМПАРАТИВІСТИКА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

1. Ідентифікація

Шифр: ВПК.15	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 3</i> <i>Модулів: 1</i> <i>Змістовних модулів: 1</i> <i>Загальна кількість годин: 90 год.</i> <i>Тижневих годин: II семестр – 2,7 год.</i>	Нормативна Курс: VII Семестр: IV Лекції: 16 Практичні заняття: 14 Самостійна робота: 60 Вид контролю: залік

2. Мета курсу: системно ознайомити студентів із теорією і практикою компаративних досліджень, навчити самостійно проводити порівняльні студії різних рівнів.

3. Опис курсу.

Тема 1. Актуальні проблеми методології сучасної літературної компаративістики.

Тема 2. Імагологічна домінанта розвитку сучасного вітчизняного порівняльного літературознавства.

Тема 3. Закономірності функціонування метатексту традиційних структур. Сучасні тенденції: причини, характеристика, прогнозування.

Тема 4. Сучасна українська література і світовий літературний процес: характер взаємодії.

4. Завдання курсу.

вдосконалювати вміння студентів аналізувати й зіставляти художні твори та явища всього жанро-видового спектру; забезпечити максимально повне володіння студентами фактичним матеріалом з курсу, а також їх термінологічну грамотність; спрямовувати увагу на ознайомлення з творчістю кращих вітчизняних майстрів художнього перекладу; формувати вміння та навички практики наукової роботи студентів під час виконання ними рефератів і доповідей з питань, відведених на самостійне опрацювання, тощо; розвивати художній смак і творчу уяву студентів.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

- уміти аналізувати художнє явище як складову світового літературно-мистецького процесу;
- виявляти національні особливості й наднаціональні характеристики того чи іншого досліджуваного мистецького явища;
- бачити розвиток української культурної системи в контексті світових культурно-мистецьких подій;
- моделювати філологічні студії різної масштабності з урахуванням компаративної умови;
- удосконалювати уявлення про оригінальну художню творчість та протилежні їй вияви;

- виявляти характерні ознаки запозичення, наслідування і моделі власного шляху українських письменників ХХІ ст.;
- реалізовувати науково обґрунтований пошук виявів оригінальної української парадигми розвитку літературно-мистецького процесу ХХІ ст.;
- володіти методикою сучасного філологічного дослідження синтетичного плану;
- мати навички наукової організації праці і застосовувати їх у практичній діяльності;
- уміти працювати з довідковими джерелами, базами даних різного типу, здійснювати загальнонауковий пошук, аналіз першоджерел, метааналіз інформації;
- уміти узагальнювати явища літератури і фольклору, художньої мови в їх взаємодії з системою культури на синхронному, діахронному та соціокультурному рівнях.

II. Фахові:

- уміти визначати актуальні проблеми методології сучасної літературної компаративістики;
- поглиблено опанувати ключові положення теорії й методології сучасного порівняльного вивчення літературно-мистецьких явищ;
- визначати особливості розвитку світового й українського порівняльного літературознавства;
- володіти навичками роботи з різноманітним фактичним матеріалом у межах компаративного дослідження;
- аналізувати типи і види міжлітературного (міжмистецького) процесу;
- уміти кваліфікувати історично оптимальний підхід до дослідження в компаративістиці;
- знати специфіку контактено-генетичного підходу в компаративістиці;
- знати специфіку роботи в руслі типологічної студії;
- володіти навичками дослідження літератури в системі інших видів мистецтв і духовно-творчої діяльності людини;
- знати засади та закономірності розвитку імагології, етноімагології;
- визначати статус перекладних досліджень у літературознавстві;
- формулювати методологічні пріоритети порівняльного літературознавства ХХІ ст.;
- уміти моделювати компаративні дослідження різних рівнів складності;
- виявляти місце компаративістичних досліджень у системі сучасного літературознавства і культурології;
- аналізувати різновиди традиційних структур та особливості їх культурологічного функціонування;
- володіти навичками самостійно обґрунтовувати й здійснювати різнорівневе компаративне дослідження літературних творів і творів інших видів мистецтв;
- виявляти спектр міжлітературних зв'язків і типологічних подібностей у студійованих творах;

- уміти аналізувати українську літературну систему певної доби у відповідному світовому літературно-мистецькому контексті;
- знати специфіку і тенденції розвитку українських і зарубіжних компаративістичних праць кінця ХХ – початку ХХІ ст.;
- уміти визначати здобутки українських наукових шкіл і напрямів порівняльного літературознавства в зіставленні з зарубіжними аналогами;
- формулювати методологічні пріоритети українського та зарубіжного літературознавства.

5. Статус у навчальному плані.

Вибіркова дисципліна з циклу професійних компетентностей.

6. Лектор: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Гурдуз А.І.

7. Форми і методи навчання: Лекції та практичні заняття з використанням традиційних методів, мультимедійної апаратури, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання.

Усне опитування, письмове опитування, написання рефератів, тестування, читання та аналіз художніх творів, написання самостійних та модульних контрольних робіт.

Основними критеріями оцінювання навчальної діяльності студентів з курсу є її систематичність, активність і результативність.

Показниками систематичності навчальної діяльності є відвідування студентами практичних занять з курсу та своєчасне виконання навчальних і контрольних робіт. Активність студента на практичних заняттях визначається якістю підготовки до нього і рівнем виконання практичних завдань. Показником результативності є правильність виконання на практичних заняттях усіх видів робіт (зокрема, контрольних), ґрунтовність опрацювання тем для самостійного вивчення, а також участь у науково-дослідній роботі.

Основними формами поточного контролю є такі види робіт: перевірка (усна, письмова) рівня засвоєння теоретичного матеріалу за навчальними темами; контрольні завдання: усний або письмовий експрес-контроль; тестування; перевірка рівня засвоєння студентами навчальних тем, призначених для самостійного та індивідуального опрацювання; підсумкова комплексна контрольна робота.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється за результатами поточного контролю і тестування на освітньому просторі університету.

9. Поточний та підсумковий контроль здійснюється у вигляді модульних контрольних робіт. Для оцінювання використовуються національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FХ, F.

100 % балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.

10. Мова викладання: українська.

Назва: **Науково-дослідницька практика з відривом від теоретичного навчання**

1.Ідентифікація

Шифр: НПК.05	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 3</i> <i>Модулів:</i> <i>Змістовних модулів:</i> <i>Загальна кількість годин: 90 год.</i> <i>Тижнів: 2</i>	Нормативна Курс: VII Семестр: IV Вид контролю: залік

2.Мета практики: формування та поглиблення навичок наукового дослідження, закріплення теоретичних знань, отриманих під час вивчення фундаментальних та спеціальних професійно-орієнтованих дисциплін професійної підготовки.

4. Завдання курсу.

вдосконалювати вміння студентів аналізувати та посилалися на відповідні основні літературознавчі та мовознавчі роботи в письмовій формі, через усні виступи та презентації, знання дискусій та трендів.; забезпечити максимально повне володіння студентами; формувати вміння та навички практики наукової роботи студентів під час виконання ними рефератів і доповідей з питань, відведених на самостійне опрацювання.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями:**

I. Загальнопредметні:

- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність розподіляти час і пріоритети, встановлюючи тимчасові рамки і координувати завдання для себе і інших.
- Здатність планувати та на основі дослідження робити внесок до філологічних знань. Здатність скеровувати зусилля, поєднуючи результати пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, вчасно подавати результат.

II. Фахові.

– Уміння складати тематичні списки літератури, каталоги, картотеки та інші типи описів, класифікацій та типологій; сортувати та оцінювати досліджуваний матеріал за ступенем новизни, актуальності, спеціалізації та іншими параметрами; аналізувати новітні досягнення науки і техніки і порядок їхнього впровадження в наукові дослідження; організовувати та проводити науково-дослідну роботу; готувати наукові доповіді та статті за матеріалами магістерських робіт.

– Здатність аналізувати та посилаючись на відповідні основні літературознавчі та мовознавчі роботи в письмовій формі, через усні виступи та презентації, знання дискусій та трендів. Здатність застосовувати навички професійної науково-дослідної діяльності, вирішувати професійні науково-дослідні завдання, брати участь у науковому семінарі (конференції) з доповіддю про результати проведеного дослідження, оформлювати їх у вигляді тез доповіді або статті за матеріалами магістерських робіт.

– Уміння критично оцінювати отриману наукову інформацію, що включає критичний аналіз, оцінку і синтез нових та складних ідей.

Назва: **Науково-педагогічна практика з відривом від теоретичного навчання**

1.Ідентифікація

Шифр: НПК.06	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 9</i> <i>Модулів:</i> <i>Змістовних модулів:</i> <i>Загальна кількість годин: 270 год.</i> <i>Тижнів: 8</i>	Нормативна Курс: VII Семестр: III Вид контролю: залік

2.Мета практики: поглиблення фундаментальної та спеціальної підготовки, закріплення набутих у магістратурі знань у педагогічній та навчально-методичній роботі, теоретичних знань із організації навчально-виховного процесу, а також набуття практичних навичок і компетенцій у сфері викладацької роботи у вищій школі.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями:**

I. Загальнопредметні:

- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність розподіляти час і пріоритети, встановлюючи тимчасові рамки і координувати завдання для себе і інших.
- Здатність планувати та на основі дослідження робити внесок до філологічних знань. Здатність скеровувати зусилля, поєднуючи результати пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, вчасно подавати результат.

II. Фахові.

- усвідомлення специфіки педагогічної діяльності у ВНЗ; знання закономірностей організації та управління навчальним процесом у ВНЗ;
- знання видів і методів викладацької роботи й ділового спілкування;

– володіння методикою вибору засобів і прийомів психолого-педагогічного впливу на особистість, розробки технологій і способів стимулювання її діяльності, забезпечення її професійного спрямування шляхом використання методів психолого-педагогічного впливу.

Назва: **Переддипломна практика з відривом від теоретичного навчання**

1. Ідентифікація

Шифр: НПК.07	Характеристика навчального курсу
<i>Кількість кредитів відповідних ECTS: 15</i> <i>Модулів:</i> <i>Змістовних модулів:</i> <i>Загальна кількість годин: 450 год.</i> <i>Тижнів: 8</i>	Нормативна Курс: VII Семестр: IV Вид контролю: залік

2. Мета практики: поглиблення фундаментальної та спеціальної підготовки, закріплення набутих у магістратурі знань у педагогічній та навчально-методичній роботі, теоретичних знань із організації навчально-виховного процесу, а також набуття практичних навичок і компетенцій у сфері викладацької роботи у вищій школі.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими

компетентностями:

I. Загальнопредметні:

- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність планувати та проектувати навчально-виховну роботу викладача з урахуванням сучасних тенденцій розвитку методичної науки і практики.
- Здатність розподіляти час і пріоритети, встановлюючи тимчасові рамки і координувати завдання для себе і інших.

II. Фахові.

Здатність застосовувати навички професійної науково-дослідної діяльності, вирішувати професійні науково-дослідні завдання, брати участь у науковому семінарі (конференції) з доповіддю про результати проведеного дослідження, оформлювати їх у вигляді тез доповіді або статті.

Назва: **КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТ**

1. Ідентифікація

Шифр: НПК.09	Характеристика навчального курсу
	Підсумкова атестація Курс: II (VII) Семестр: IV

2. Мета іспиту: перевірити осмислення студентами основних концептуальних засад мовно-літературної освіти в Україні, декларованих в основних законодавчих і нормативних державних документах про школу та навчання мови й літератури, засвоєння випускниками теоретичних *знань* із найважливіших питань методики навчання української мови та літератури про: специфіку викладання мово - та літературознавчих дисциплін у вищій школі та їх місце у фаховій підготовці студента-філолога; провідні напрями вдосконалення мовно-літературної освіти у вищій школі України; основні структурні компоненти та особливості мово - та літературознавчої й методичної підготовки студента-філолога; специфіку підготовки й проведення лекцій, практичних і лабораторних занять із мово- та літературознавчих дисциплін; особливості підготовки студентів і викладачів до педагогічної практики з навчання мови та літератури; специфіку наукової діяльності викладача, шляхи її здійснення; основні шляхи професійного самовдосконалення викладача вищої школи; та перевірку сформованості основних фахових *умінь* магістрів-філологів:

орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку вищої освіти; добирати наукову, науково-методичну літературу відповідно до навчальних завдань; готуватися до проведення лекцій та практичних занять із мово - та літературознавчих дисциплін, передбачати варіанти їхнього проведення; на підставі аналізу власного педагогічного досвіду підвищувати ефективність своєї роботи; здійснювати власну наукову діяльність, сприяти залученню студентів до наукових пошуків; аналізувати педагогічний досвід колег, творчо застосовувати його.

3. Опис .

Тема 1. Підготовка магістра української мови і літератури до фахової роботи в загальноосвітній школі.

Підготовка магістра (українська мова і література) до викладання мово- та літературознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах.

Актуальні проблеми викладання мовних і літературних дисциплін у руслі завдань, що стоять перед мовно-літературною освітою (вищі та спеціальні навчальні заклади). Наукові засади мово - та літературознавчої підготовки студента-філолога, цілісність цього процесу. Провідні складові системної мово- та літературознавчої підготовки студента-філолога (історико-літературознавча, теоретико-літературознавча, критико-літературознавча), курс методики навчання мови та літератури, педагогічна практика з навчання

мови та літератури, курсові й дипломні роботи. Підготовка майбутнього викладача до викладання відповідних мово - та літературознавчих дисциплін. Наукова робота викладача як чинник його професійного зростання, види й форми наукової роботи викладача-філолога.

4. Завдання :

- сформуванню уявлення про основні тенденції вдосконалення мовно-літературної освіти у вищій школі;
- з'ясувати специфіку основних структурних компонентів мово - та літературознавчої підготовки студента-філолога;
- визначити специфічні риси кожного з основних структурних компонентів;
- сформуванню вміння працювати з нормативними документами, що забезпечують викладання мово - та літературознавчих дисциплін у вищій школі та спеціальних навчальних закладах;
- розвивати вміння цілеспрямовано опрацьовувати наукову і науково-методичну літературу;
- сформуванню настанову на здійснення майбутнім викладачем наукової діяльності;
- дати уявлення про основні напрями професійного самовдосконалення, сформуванню потребу в ньому;
- підготувати майбутніх викладачів вищої школи до викладання відповідних мово - та літературознавчих дисциплін.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають оволодіти такими **компетентностями**:

I. Загальнопредметні:

- володіти основними поняттями про актуальні викладання української мови в різних умовах і в різних типах навчальних закладів; про технології навчання мови, психологічні дослідження та психологічні передумови успішного засвоєння учнями (студентами) мовного матеріалу; про сучасні методи організації навчання мови у вузі та спеціальних навчальних закладах філологічного профілю; про особливості навчання мови у вузі та школах нового типу; про фахівця з української мови та його можливості у справі підвищення мовленнєвої грамотності та компетенції учнів (студентів);
- володіти основами літературознавчих і методичних дисциплін філологічного циклу; уміти планувати навчально-виховну роботу викладача з урахуванням сучасних тенденцій розвитку методичної науки і практики;
- знати основи мово - та літературознавчих і методичних дисциплін філологічного циклу;
- володіти психолого-педагогічними засадами організації навчально-виховного процесу у вищій школі;
- удосконалювати вміння аналізувати художні твори на основі знання теоретичних засад літературного аналізу;
- уміти методично грамотно опрацьовувати нормативні документи та науково-методичні першоджерела, сукупність яких регулює навчально-

виховний процес у вищій школі;

- розвивати вміння творчо створювати та реалізувати навчальні моделі лекційних, практичних і лабораторних занять із мово- та літературознавчих і методичних дисциплін, ефективно проектувати виховну та наукову роботу;

- формувати вміння творчо застосовувати набуті знання під час проходження виробничої практики;

- уміти аналізувати педагогічний досвід колег, цілеспрямовано підвищуючи свій освітньо-професійний рівень;

- упроваджувати ІКТ у ході навчально-практичної, наукової роботи та майбутньої професійної діяльності;

- засвоїти основні досягнення історії вітчизняної та світової мовознавчої, філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної думки;

- уміти застосовувати досягнення національної та світової культури під час розв'язання особистих професійних та життєвих проблем;

- формувати вміння чітко й логічно висловлювати власні думки завдяки засвоєнню основ культури мислення;

- володіти етичними та правовими нормами організації навчально-виховного процесу під час навчання дисциплін філологічного циклу;

- набути вміння власної оцінки історичних процесів в Україні та за її межами у зв'язку з інтерпретацією художніх творів;

- вільно орієнтуватися у вивченому матеріалі з мово - та літературознавчих і методичних курсів;

- володіти вмінням планувати та здійснювати самостійну пошукову діяльність;

- формувати вміння наукової організації педагогічної праці;

- уміти здійснювати пошук необхідної інформації, використовуючи довідкову літературу, електронні бази даних та ІКТ.

II. Фахові:

- орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку вищої освіти в Україні, коментувати актуальні проблеми підготовки викладача;

- знати специфіку викладання мово - та літературознавчих і методичних дисциплін у вітчизняній вищій школі та їх функції у фаховій підготовці студента-філолога;

- критично оцінювати набутий досвід із позицій сучасних досягнень мовознавчої, філософсько-літературознавчої, психолого-педагогічної та методичної наук;

- володіти сучасною мовознавчою, літературознавчою, психолого-педагогічною та методичною термінологією;

- засвоїти основні напрями удосконалення мовно-літературної освіти у ВНЗ;

- знати основні структурні компоненти мово - та літературознавчої та методичної підготовки студента-філолога та специфіку їх функціонування;

- володіти специфікою проектування та реалізації лекцій, практичних і лабораторних занять, виховної роботи з мово - та літературознавчих й

методичних дисциплін;

– знати особливості підготовки студентів і викладача до педагогічної практики з навчання мови й літератури та методику їх проведення;

– засвоїти специфіку наукової діяльності викладача та шляхи її реалізації;

– володіти основами професійного самовдосконалення викладача вищої школи.

5. Статус у навчальному плані.

Підсумкова атестація.

6. Екзаменатори: доктор педагогічних наук, професор кафедри методики навчання мови та літератури Ситченко А. Л., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики навчання мови та літератури Василькова Н. І.

7. Форми і методи навчання: лекційні, практичні та лабораторні заняття з використанням традиційних та інноваційних методик, індивідуальна робота, самостійна робота.

8. Форми організації контролю знань та система оцінювання. Підсумковий контроль здійснюється на основі комплексного іспиту з методики навчання фахових дисциплін у вищих навчальних закладах (мова, література).

Для оцінювання використовується національна чотирьохбальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F.

9. Мова викладання: українська.